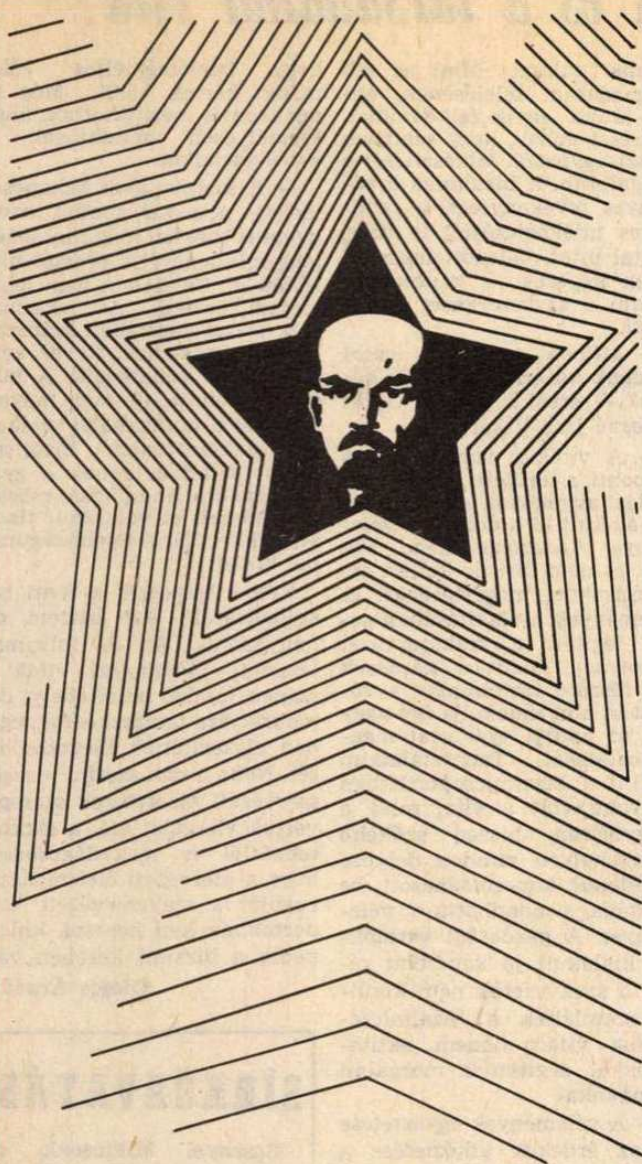

Őszi fejezetek

Különös véletlen lehet, hogy a történelem telei és nyarai többnyire csendesebben teltek el, mint fergeteges tavaszai és borongós őszei? Megindító párhuzam: a megtisztító, megújító forradalmakhoz szinte szükségszerűen odatarozik a pattogó rügy, a friss szél. És egy másik: ahogy a fagytól mart, szenvedő természet ősze fordulván ledobja fű-, virág-, lombruháját, úgy rázta meg magát sok őszen a fagynál keményebb hatalomtól szenvedő ember is. Am nem merevedett megadó téli mozdulatlanúságba, mint a fák. Tetteiről történelemlékvívnink legszebb fejezeteiben olvashatunk. Lapozzuk fel most ezeket az őszi oldalakat!

Új világ hajnalhasadásának, új kor kapujának nevezzük sokszor az 1917-es Nagy Októbert, s talán hiába fárad, aki új hasonlaton tőri a fejét. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom nem egy ország elszigetelt ügye volt: világtörténelmi eseményként tartjuk számon. Ez a forradalom a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet kezdetét, a kizsákmányoló rendszer egyeduralmának megtörését jelentette. Az orosz hajnalhasadás fénye messzire világított, tanulságokat hirdetett valamennyi elnyomott népnek; lám, a proletariátus képes az összefogásra, képes sikerre vinni az elkeseredett tömegek harcát, képes felszabadítani magát, s alkalmas egy új típusú állam alapítására.

A fiatal Szovjetunió gigászi küzdelmét, mellyel önmagát formálta évtizedeken át, ismerjük. A példátlan méretű átalakulás elismerést váltott ki a világból, a szovjet emberek önfeláldozó tenni akarása meglepően gyorsan hozta meg az eredményt: a Szovjetunióban felépült a fejlett szocializmus. A megtett út látán sosem feledkezhetünk meg róla: a győzelmek kovácsolója a kommunista párt volt, s az ma is. A munkásosztály csak a párttal az élen tölthette be és töltötte a világtörténelmi küldetését. A NOSZF eszméi ma, földünk bonyolult politikai, társadalmi folyamataiban is irányadók, eligazítók. S hogy akkor, annak idején milyen hatással volt a mi munkásosztályunkra, aligha szorul bizonygatásra...

Mert az 1918. október 31-i őszirozsás forradalom nem a véletlen műve volt. A 17-es októberi robbanás hullámai végigsöpörtek Európán, Ázsián, nem maradt mentes tőle a Monarchia sem. Sztrájkok, katonalázadások, háborúellenes tüntetések követték egymást, míg nem a tömegmozgalmak 1918. október 31-én a polgári demokratikus forradalom győzelméhez vezettek. Nagy lépés volt ez, megingatta, sőt megdöntötte a nagybirtokos és nagytőkés sokáig biztos hatalmát, de a nép csak az első lépcsőfoknak tekintette az igazi forradalomhoz. S 1919 tavasza már nem volt messze...

Az őszi lapozgatásnál más évfordulókra is bukkanunk. 1918. november 24-én, vasárnap délután Kelen József Városmajor utca 42. szám alatti lakásában 40 résztvevővel összeült a Kommunista Magyarországi Pártjának alakuló értekezlete. Határozatot hoztak az új forradalmi munkaspárt megalakításáról, s megválasztották az első központi bizottságot, melynek elnöke Kun Béla lett. Az új párt megszületése megnyugtatta a langyos Magyarországi Szociáldemokrata Pártban mindjobban csatlakozó tömegeket. A szocialista forradalom programját immár nem mást-mást akaró csoportok, hanem szervezett párt képviselte. Csak néhány hétre volt szükség, a szakszervezetekben, üzemekben kommunista csoportok alakultak, létrejöttek az első pártszervezetek. Első kommunista pártunkat — tudjuk — sokszor és sokan meg akarták fojtani, de a félreállító szándékúak megdöbbentek: ennek a pártnak az ereje nem egy emberben, egy vezetőben, egy vezető csoportban volt, hanem a tömegekben, megfoghatatlan, hozzáférhetetlen helyen. Létrejött a történelmi szükséglet volt, s a mind erősebbé váló sodrásnak nem lehetett már gátat vetni.

Ha továbbsszalad az ujjunk a történelemlékvívnink lapjain, sötét tónusú fejezetekre akadunk. Az újabb hajnalhasadásig sokat kellett várunk. De... csukjuk be a könyvet! Ősz van, november közele. Dicsőséges évfordulóira emlékezünk, tegnapokra, amelyekhez örökké köziünk lesz, amelyek nélkül nem olyan lenne a ma, mint amilyen, s amelyek holnapjainkat is meghatározzák.

Horváth Ildikó

XXVI. ÉVFOLYAM

10. SZÁM

1981. OKTÓBER

ÁRA: 1,20 Ft

1981 OKT 28

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

POSTÁS DOLGOZÓ

A POSTÁSOK SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA

Készüljünk fel az ötnapos munkahétre!

A központi vezetőség egyetértett az ötnapos munkahét programtervezetével

A VI. ötéves tervidőszak életkörülményt javító intézkedései között a legjelentősebbnek neveztük az ötnapos munkahétre való áttérést. Programtervezetében, amelyet a Minisztertanács határozata és a KPM ágazati irányelvei alapján állított össze a Magyar Posta, igyekezett összhangot teremteni a postás dolgozók érdekei és a társadalom hírközlési igényei között.

A szakszervezetünk egyetértésével összeállított programtervezetet a postás dolgozók augusztus folyamán az üzemi demokrácia valamennyi fórumán megvittatták. Eszrevételeiket, javaslatukat — amennyiben azok nem ellenkeztek

Dr. Palotás Magda vezérigazgató-helyettes szóbeli kiegészítőjét mondja.

sé. Figyelemmel kell kísérni a postával szemben támasztott igények alakulását, s ehhez kell majd igazítani még az olyan egységesen szabályozott kérdéseket is, mint a hivatalok nyitvatartási ideje.

Nem volt tehát meglepő, hogy bizonyos kérdésekben még most is véleménykülönbség adódott egyes kv-tagok között. Így például volt, aki helyeselte, hogy a tervezet szombaton és vasárnap be akarja vonni a hibáügyeleti szolgálatot tartó műszaki dolgozót a kishivatalokhoz érkező fontos táviratok kézbesítésébe. Az ellenvélemény szerint ez a megoldás alkalmasint elvonhatja a zavarelhárítót tulajdonképpeni feladatától, másrészt az esetleg nagy távolságok és gépköcsi igénybevétele miatt igen csak költséges, semmiképpen sincs arányban egy távirat díjával. A viszontválasz szerint ilyen igény nagyon ritkán merülhet fel. Nincs tehát különösebb jelentőségük a költségeknek, ugyanakkor mégiscsak támaszkodni lehet egy megbízható személyre. A postahivatalok helyi ismereteik birtokában amúgy is sok egyéb lehetőséget találnak alkalmi kézbesítő megbízására.

A helyi ismeretek hasznosí-

tása más felszólalók gondolataiban is előfordult. Az egyik javaslat szerint a hírlapok vasárnapi árusításának megoldását, azokban a helységeket, amelyekben csak egyetlen árus dolgozik, az igazgatóságokra kell bízni.

A hírlapokkal kapcsolatban mindjárt meg kell jegyeznünk, hogy az arra illetékes párt- és kormányzati szervek döntése szerint a napilapok jövőre is változatlanul heti hat alkalommal jelennek meg. Tehát lesz vasárnapi újság, s ennek a terjesztésére gondosan fel kell készülnünk. Könnyítés annyiban lesz, hogy a kulturális melléklet nem a vasárnapi, hanem a szombati számot fogja vastagítani. Ugyanakkor ígéretet kapott a posta a kiadótól, s ezt a felsőbb szervek is szorgalmazzák, hogy a hetilapok megjelenése nem fog a hét végére torlódni. A heti- és egyéb színes lapok megjelenésének ügyében a posta folyamatos tárgyalásokat folytat a kiadókkal és a nyomdákkal.

Azonban — és itt megint egy felszólalásra kell utalnunk — a lapok fogadására és továbbítására nekünk is fel kell készülnünk. Felmerül a kérdés, hogy nem késtünk-e el

máris azzal, hogy a KHI-t, akár létszámát, munkaerő-összetételét, akár technikai felszereltségét illetően alkalmassá tegyük e feladatok zökkenőmentes ellátására.

Figyelembe véve a vitában elhangzottakat, a központi vezetőség elfogadta a társadalmi vita alapján módosított programtervezetet, s ezt a posta benyújtotta jóváhagyás végett a minisztériumnak.

A tervezet tehát a társadalmi vita, a központi vezetőség egyetértése és a minisztérium jóváhagyása révén a Magyar Posta végleges programjává vált. Elérkezett a felkészülés ideje, amelynek során a postaszerveknek is körültekintően ki kell dolgozniuk saját részletes programjukat, felmérve a költségkihatásokat, felülvizsgálva a munkahelyi utasításokat, majd átdolgozva a szabályzatokat. Mindezt úgy kell

Nagy István (Nyíregyháza, 2. sz. postahivatal)

végrehajtani, hogy a valós szolgáltatási igényeket hiánytalanul kielégítsük, egyúttal megvédjük a postás dolgozók érdekeit a heti két pihenőnap legkedvezőbb módon való kiadásával, ugyanakkor a szolgálat cél- és ésszerű megszervezésével.

Benda István

Bánsági István (Somogy megyei Távközlési Üzem)

Potz Lajosné (Ballószög, postahivatal)

az ország valamennyi dolgozójára érvényes rendelkezésekkel, állásfoglalásokkal — a posta a programtervezet véglegesítésekor figyelembe vette, majd egyeztetés végett újból szakszervezetünk vezető tisztségviselői elé terjesztette.

Egymást követő napokon, szeptember 28-án és 29-én tárgyalta a tervezetet az elnökség, illetve a központi vezetőség. Ez utóbbinak az üléséről adunk a következőkben tájékoztatást lapunk olvasóinak.

A sokoldalú és élénk vita sem talált minden kérdésre végleges megoldást. Dr. Palotás Magda vezérigazgató-helyettes szóbeli kiegészítőjében helyesen rá is mutatott: az általánosan bevezetett ötnapos munkahét várhatóan társadalmi átrendeződés kiindulópontja lesz. Ez a körülmény még később is menetközben módosításokat tesz majd szükséges-

Korszerű távbeszélő-központ, jó munkakörülmények

Magyar siker a nemzetközi távirásversenyen

Már hagyománya van annak a versenynek, melyet ezúttal szeptember 23. és október 3. között Várnában a bolgár postások szakszervezete és a bolgár postaigazgatás a szocialista országok legjobb nemzetközi távirásainak részvételével rendezett meg.

Bolgár barátaink Bulgária fennállása 1300. évfordulójának alkalmából kérték a verseny megrendezésének lehetőségét, s ennek megfelelő nagy gondot szenteltek meg ezt a versenyt. Jelentőségét kifejezte többek között az a tény, hogy a bolgár postás szakszervezet főtitkára, Jonko Csengelov végig részt vett a versenyen és a különböző kulturális rendezvényeken, de jelen volt a postaügyi minisztérium osztályvezetője is.

A magyar küldöttség vezetője Kovács József, a Postások Szakszervezete közgazdasági osztályának vezetője volt. Tagjai: a versenyzők, Szalai Lajos és Varga Margit, a Posta Központi Táviró Hivatal nemzetközi távirásai voltak, a Posta-vezérigazgatóságot pedig magam képviseltem.

Nem várt magyar sikernek örvendeztünk: a rendkívül erős mezőnyben az egyéni első helyezést a Posta Központi Táviró Hivatal fiatal távirásai, Varga Margit szerezte meg.

A verseny lebonyolításának már a módszere is mintászerű volt. Két meghatározott szövegű, angol nyelvű táviratot kellett lyukszalagra gépelni. Feladat a gyorsaság és a hibamentes munka volt. A hibákért tíz pontot vontak le, a normaidőn belüli leutészek pedig növelték a pontok számát. A CCITT F 31-es ajánlás szerint kellett a versenyzőknek dolgozniuk. Egy időben — a kihúzott sorszám szerint — öt versenyző dolgozhatott az előző esti gyakorlás alkalmával kiválasztott távgepíró-berendezésen.

A verseny adott jele indult, és a két távirat leírásakor a zsűritagok másodpercenyi pontossággal állapították meg az elért időeredményt. Ezt rögzítették a táviratlapokon és a szalagokon, majd a neveket tartalmazó borítékkal együtt lezárták, lepecsételték a most már kész versenyanyagot.

Amikor minden távirás befejezte a versenyt, összegyűjtötték a borítékokat, majd a szalagokat külön-külön lefutatták, és megkezdődött a versenytáviratok pontos értékelése. Itt már kialakult a táviratokat végső sorrendje, de ezután jött a legizgalmasabb mozzanat, annak megállapítása, hogy a sorrendbe állított táviratokat

ki írta. Feszült pillanatok... felbontják a legelső borítékot, és a nemzetközi zsűri elnöke bemondja: „Az első helyezést elért versenyző Varga Margit, Magyarország.”

Óriási meglepetés volt. A mezőny legfiatalabb és legszerényebb tagja volt a szaktársnő. Természetesen egyúttal a legnépszerűbb is lett egy csapásra.

A második és a harmadik helyet bolgár versenyzők érték el, a negyedik hely Szalai Lajosnak sikerült. Így a csapatversenyt Bulgária nyerte meg, Magyarország ezüstérmes lett.

Az elsőrendű cél természetesen a legjobbak tudásának próbája: a verseny volt. A vendéglátók gondoskodtak azonban nagyszerű kulturális programokról is, szakszervezeti mozgalmi és szakmai tapasztalatcserét szerveztek, és lehetőségük volt a szocialista országok postásainak az ismerkedésre és barátkozásra.

Megismerték Bulgária történelmét, kirándulást tehettek olyan történelmi helyekre, ahol 1300 évvel ezelőtt az akkori állam fővárosa épült. Láthattuk a több évszázados remetelépeket az óriási sziklákban keletkezett barlangokban, és a kedvező idő lehetővé tette, hogy a Fekete-tengerben fürdjhessünk; nagy élményt nyújtott az emeletnyi hullámmal való sodródás.

Látogatást tehettünk a sumeni postaigazgatóságnál, ahol bensőséges vendégszeretettel és rögtönzött kulturális programmal kedveskedtek a résztvevőknek.

Mindez felejthetetlen élményt nyújtott, de természetesen a legjobb és legszebb pillanatok az jelentettek, amikor a hivatalos díjkiosztásnál a mi versenyzőinknek tapsoltak. Mi is gratuláltunk a szaktársnőnek, és kívántunk további sikeres munkát.

Természetesen nem kis dolog negyedik helyezést és csapatban a második helyet elérni. Elismerés illeti ezért Szalai szaktársat is, úgy is mint Varga Margit tanítómesterét. Ezt a gondolatot fejezte ki az a távirat, amelyet a Posta Központi Táviró Hivatal igazgatója, Kurucz István küldött Várnába. Nagyon megható emberi megnyilvánulás volt, amikor egy másik távirat kézhez vételekor az első helyezést elírta magát. Ez a távirat ugyanis arról adott hírt, hogy edesapja átesett egy nehéz műtéten, és jól van.

Ilyen idegállapotban — ezzel a tudattal —, is győzni tudott Varga Margit.

Pammer János
ügyosztályvezető

Az olasz és a magyar szervezett postások tisztviselőinek tapasztalatcseréje

Kölcsönös ismerkedés egymás hazájával, népével, s mivel ez a szakmánk, a postai és távközlési dolgozók élet- és munkakörülményeivel — ez volt a célja a szakszervezetünk és az olasz postászsakszervezet között a nyár vége felé lebonyolított tisztviselő-cserének.

A hazánkban tartózkodó olasz csoportot hazautazása előtt tájékoztató megbeszélésen fogadtuk szakszervezetünk működéséről és feladatairól főtitkárunk, Csáki Lászlóné által elmondott ismertető és a kérdésekre adott válaszok után vendégeink vezetője, Antonio Mastrovillari megköszönte a tájékoztatást és az itt tartózkodásuk idején a rájuk való gondoskodást, majd ugyancsak ismertette politikai, gazdasági viszonyait, mozgalmuk céljait.

A mieinkhez hasonló gondok említésén kívül halaszthatatlanul megoldandó feladataik között felsorolta a munkanélküliség elleni küzdelmet, az ország egyes részeinek fejlettségében mutatkozó kiegyensúlyozatlanságot.

Benda István

A szakszervezeti bizottságok és a társadalmi vita

Az ideai feladatok megmozgatták a posta közvéleményét, s jelentős erőpróbára készítették a nem sokkal előbb megválasztott szakszervezeti tisztviselőket, testületet. Hogyan bírkóztak meg a szakszervezeti bizottságok a társadalmi vitákból rájuk háruló feladatokkal, miként tudták elősegíteni azok eredményességét? — ezt próbáltuk megvizsgálni a Szegedi Postaigazgatóság területi szakszervezeti bizottságának irányítása alatt működő alapszervezet néhány tisztviselőjével. Újabb társadalmi vitára pillanatnyilag ugyan nincs kilátás, de az év folyamán lezajlott széles körű megbeszélések során kialakult kapcsolatok és a szerzett tapasztalatok bizonyára jól használhatók a szervezeti élet mindennapjaiban.

A dolgozókkal való őszinte, jó kapcsolat nem nélkülözheti a négyeszműközi beszélgetéseket — mondja Szabó Mária szb-elnök Hódmezővásárhelyről. — Az szb-tagok egyben bizalmi csoportok is, így sokat segítenek a jó munkatársi kapcsolatok a dolgozók tájékoztatásában, nevelésében. Az írásos vitaindító és érvanyagok egymást kiegészítve kedvezően hatottak a vitákra. Mellettek azonban hiányoltuk az előző meggyőző, agitativ jellegét. Ez lehetett volna érdemibb. Örültem volna olyan magyarázatnak is, amelyben megindokolják, hogy miért van szükség a változtatásokra, módosításokra, s miért jobb az új, amelyről vitatkozunk.

— A bizalmi szerepe és felelőssége erőteljesen érződött az elmúlt hónapok társadalmi vitáiban — teszi hozzá Dudás János bizalmi. — A közvetlen munkatársi viszony, a jó munkatársi légkör segíti leginkább a vélemények elmondását. A nézetazonosság már munka közben, a napi találkozások, beszélgetések során, minden értekezlet nélkül is kialakult. Erre szükség is van, mert mint bizalmi, rendszeresen kikérjük a véleményemet, mely így kézbesítőtársaim véleményét is tartalmazza. Az szb-tagok személyes jelenléte és bekapcsolódása a szakszervezeti csoportok vitájába helyes irányba befolyásolja azt és a dolgozók hangulatát is. A vitákat hasznosnak ítéltük, nem mindig találjuk azonban még eléggé eredményeseknek. Az mindenképpen komoly eredmény, hogy a dolgozók véleménye határozza meg az szb álláspontját.

Az orosházi jszb-nél aziránt érdeklődtünk, hogy öntevékenyek voltak-e a dolgozók a közelmúlt társadalmi vitáiban. — A munkahelyi vita nyílt és őszinte beszélgetés formájában zajlott le a hivatalunknál — mondja Acai Györgyné bizalmi a beszélgetés kezdetén —, így a dolgozók véleményüket különösebb ösztökélés nélkül is elmondták. Kerültük a formáságokat. Nem minden téma váltott ki azonos érdeklődést. A vitaanyagoknak a Postás Dolgozóban való közzététele ugrásszerűen bővítette a kishivatalok dolgozóinak bekapcsolódását a postai társadalmi vitába.

— A tisztviselők saját munkaterületükön kapcsolódni be a vitába — veszi át a szót Bánki H. Istvánné. — Nekünk, tisztviselőknek kellett gyakran elmagyaráznunk, lefordítanunk a dolgozók nyelvére a különböző anyagokat, hiszen a munkahelyeken a legváltozatosabb kérdések merültek fel, s ezekre felelősséggel

adunk választ. Mint az szb közgazdasági felelőseinek, ebben látom egyik feladatomat, másrészt abban, hogy segítsem a tisztviselők felkészítését a feladatokra. A bizalmi eredményes tevékenysége a rendszeres tájékoztatástól is függ, ezáltal mint olajozott fogaske-rekek képesek a kapcsolatot tartani a szakszervezet tagságával.

— Milyen volt az írásos anyagok közérthetősége és hatása? — erről faggatott Györi Jánosné jszb-titkár.

— A vitákon ismertettük a központi, a területi, a helyi tárgyalási anyagokat, s ezek alapján alakult ki a dolgozók véleménye. Az anyag néha sok volt, és nem kis idő kellett átolvasáshoz, megértéséhez. A vélemények kialakításában sokat segített a szakszervezet érvanyaga, mely a kérdések egy részére tartalmazta a választ is, ami indokolja így vagy úgy az eddigi gyakorlat megváltoztatását. Tapasztalataim szerint a bizalmi csoportokban nagyobb volt a vita, mint a taggyűlésen, hiszen szűkebb munkahelyén minden dolgozó kötetlenül kapcsolódhatott be a vitába, s mondhatta el véleményét. A gazdasági vezetőikkel kialakult jó kapcsolat révén a szakvezetők nem kívülről szemléltek a bizalmi csoportok vitáit, hanem aktívasságukkal segítettek mozgalmi munkánkban.

— A vélemények egyeztetése és az érdekek ütköztetése a főbb kérdésekben egyszerűbb volt, a dolgozóhoz közelálló kérdésekben már nagyobb meggyőzést, politikai felelősséget kívánt. Ehhez az érvanyag nyújtott segítséget. A viták során a közhangulat jó volt, a dolgozók értékelték,

hogy felelősségteljes véleményeket kértek tőlük. Még az udvaron is megállítottak, hogy személyesen mondassák el észrevételeiket.

— A kishivatalok bekapcsolódása nem kis gondot okoz, ugyanis ezeknél még nincsenek meg mindenütt az érdemi vita feltételei. Telefonon nem lehet vitázni, érvelni. Az információk írásos formában szárazak és személytelenek. Ez az érvanyagra is vonatkozik. A taggyűlés pótolja, de nem helyettesítheti a munkahelyi vitákat. A szakszervezeti bizottság fontos feladata ennek a gyakorlatnak a finomítása, csiszolása, hiszen ez választott tisztviségünkkel járó felelősségünk-ből fakad.

Kell-e összegzés a fenti beszélgetésről? Azt hiszem, elhagyhatjuk. Az év folyamán lezajlott társadalmi viták a vélemények megfogalmazása, csiszolása, hiszen ez választott tisztviségünkkel járó felelősségünk-ből fakad. A szakszervezeti bizottságok szerepét vettük vizsgálat alá, a cikkből többfelől is megvilágosodott, hogy a szervezeti élet mozgatórugóját a szakszervezeti csoportokban kell keresni, kulcsa pedig a bizalmi kezében van.

Olajos Árpád

SÍRKÖZAVATÁS

Besenyi Miklósnak, a Postások Szakszervezete volt főtitkárnak sírkövét október 28-án, 11 órákor avatják a Farkasréti temetőben (6/15. parcella, 2. sor, 62. sírhely).

A magyar szakszervezetek alapszabálya

VI. RÉSZ

Irányítja a területpolitikai munkát segítő szakszervezeti tevékenységet, evégett különböző munkabizottságokat, szakmaközi bizottságokat stb. hoz létre, illetve működtek.

A magyar szakszervezetek XXIV. kongresszusán elfogadott alapszabály előírja, hogy a különböző iparági szakszervezetek a sajátos helyzetüknek megfelelően, az alapszabály szellemében, működési szabályzatot hagyjanak jóvá. A továbbiakban — a Postások Szakszervezetének Működési Szabályzata alapján — ismertettük szakszervezetünk szervezeti felépítését.

A Postások Szakszervezetének legfelsőbb szerve — ugyanúgy, mint a magyar szakszervezeteknél láttuk — a kongresszus, amely meghatározza a szakszervezet céljait, feladatait és szervezeti keretét. Dönt a szakszervezeti tagoknak és szerveknek a kongresszushoz benyújtott indítványairól, javaslatokról, kérelmeiről, vitás ügyeiről.

Két kongresszus között a szakszervezet vezető és irányító szerve a központi vezetőség, amely a kongresszus határozatainak szellemében időről időre meghatározza a szakszervezet fő feladatait, segíti ellenőrizni azok végrehajtását, képviseli a postás dolgozókat a posta gazdasági és társadalmi szervezeti előtti. Érvényesíti és erősíti a demokratikus centralizmust. A központi vezetőség határozatokat hoz, irányelveket ad ki, állást foglal és véleményt nyilvánít a postás dolgozókat érintő átfogó távlati tervezési, gazdálkodási, érdekvédelmi, bér- és szociálpolitikai, munkavédelmi, kulturális és a mozgalom irányításával kapcsolatos kérdésekben. Meghatározza a postás szakszervezeti szervek feladatait a posta középtávú és éves terveinek a végrehajtásában. E feladatok végrehajtásához széles körű jogokkal és hatáskörrel rendelkezik. Így többek között dönt a központi vezetőség munkaprogramjáról, a vezető szervek munkatervéről, a szakszervezeti szervek felépítéséről, a szakszervezet költségvetéséről és gazdálkodásáról.

Egyetértéssel kötik meg a posta kollektív szerződését, a közlekedés- és postaügyi miniszter, valamint a posta vezérigazgatója és a postások szakszervezete között létrejövő együttműködési megállapodást. Ugyancsak egyetértéssel szükséges a munkaviszonya, a bérére, a szociális és kulturális juttatásokra vonatkozó irányelveknek, a szocialista munkaverseny középtávú irányelveinek; a posta munkavédelmi, újtási és törzsgárdaszabályzatának kidolgozásához.

A postások szakszervezetének központi vezetősége véleményezi a posta távlati, középtávú és éves tervét, valamint ezek végrehajtását.

Ellenőrzi a felsőbb szervek és saját határozatainak végrehajtását; a postás dolgozók élet- és munkakörülményeit, a szociális és kulturális ellátottságot érintő szabályok betartását; az üzemi demokrácia érvényesülését; a postás dolgozók összességét érintő vagy egyes rétegeinek munkaviszonyára vonatkozó szabályok betartását.

A központi vezetőség két ülése között az elnökség irányítja a szakszervezet munkáját. Előzetesen megvitátja és véleményével a központi vezetőség elé terjeszti a hatáskörébe tartozó tárgyalási anyagot. Hatá-

rozatokat, irányelveket ad ki, amelyek valamennyi postás szakszervezeti szervre kötelezők.

Két elnökségi ülés között a titkárság szervezi és ellenőrzi a határozatok végrehajtását, irányítja, segíti, ellenőrzi és koordinálja az apparátus munkáját. A titkárság tevékenységéről rendszeresen beszámol az elnökségnek. Munkája végzéséhez a titkárság is különféle hatáskörökkel rendelkezik.

A központi vezetőség mellett számvizsgáló bizottság működik, amelynek feladata a szakszervezet gazdálkodásának társadalmi ellenőrzése. Ezért a számvizsgáló bizottság rendszeresen vizsgálja a központi vezetőség pénzgazdálkodását, számvitelét, ellenőrzi az alapvető feladatok megvalósítására tervezett anyagi eszközök takarékos felhasználását, örökdi a szakszervezeti tulajdon felett.

A központi vezetőség mellett állandó jellegű munkabizottságok működnek, amelyeknek az a feladatuk, hogy segítsék a központi vezetőség céljainak elérésében. A társadalmi munkabizottságok véleményezik, javaslattevők és ellenőrző szerepet töltenek be.

Ungár György

(Folytatjuk)

A Közlekedéstudományi Egyesület postai és távközlési tagozatának november havi programja

November 5. (csütörtök) 15 óra, V., Kossuth Lajos tér 6-8. V. 541. Dr. Turi-Kovács Attila: A CB-rádiózás néhány problémája.

November 9. (hétfő) 14 óra, V., Kossuth Lajos tér 6-8. V. 635. Ferenc Pál: A teletext és a wiewdata szolgáltatás helyzete Magyarországon.

November 11. (szerda) 15 óra, V., Népköztársaság útja 3. Bali József: A közvetlen műholdas műsorszórás megvalósítása az Interkozmosz-kutatások keretében.

November 12. (csütörtök) 15 óra, VI., Népköztársaság útja 3. Dr. Plank György-Rajka György: Az ARF-központok illesztése az elektronikus programvezérelt központokhoz.

November 17. (kedd) 14 óra, V., Kossuth Lajos tér 6-8. V. 541. Bors László: Az Orion gyártmányú digitális rádiórelék berendezése.

November 18. (szerda) 15 óra, VI., Népköztársaság útja 3. Papp István: A mikrohullámú összeköttetések hatósági védelme.

November 19. (csütörtök) 15 óra, VI., Népköztársaság útja 3. Dengyel Zoltán: A centralizált fenntartás helyzete az átviteltechnikai berendezések fenntartásában.

November 23. (hétfő) 15 óra, V., Kossuth Lajos tér 6-8. III. 333. Márkus Edit: Az optikai kábelek mérései időtartományban.

November 24. (kedd) 14 óra, VI., Népköztársaság útja 3. Buruz Mihály: A vezetékes távközlési szolgáltatás minőségének átfogó ellenőrzési rendszere.

November 27. (péntek) 15 óra, V., Kossuth Lajos tér 6-8. V. 541. Dr. Sallay Gyula-Kolláth Gábor: Nagyvárosi hálózat átrendezési stratégiája átviteltechnikai szakaszok kiesésekor.

A kollektív szerződés értékelése

III.

A lap korábbi számaiban már két alkalommal értelmeztük és a gyakorlati alkalmazás szempontjából indokoltuk, illetőleg magyaráztuk, hogy a társadalmi viták alapján az egyes témák miért így vagy úgy lettek szabályozva.

Ugyanakkor nem titkolt szándékunk volt az is, hogy nyilvánosságot adjunk azoknak a felvetéseknek, amelyek bekeverültek a szerződésbe, de legalább ilyen fontosnak ítéltük, hogy válaszpontjából azokra a javaslatokra is, amelyek ilyen vagy olyan megfontolásból nem kerülhettek bele. A döntések legtöbbször a többségi elv az alapja, ami nem zárja ki, hogy jogosak a meg nem valósítható igények is. Egyébként a jogszabály is kötelezővé teszi, hogy az el nem fogadott javaslatokra válaszolni kell. Méghozzá érdemi válasza tartanak igényt a dolgozók, olyanra, amelyet el is tudnak fogadni.

Megítélés szerint e vonatkozásban még korántsem használják ki az üzemi demokratikus fórumokban rejlő lehetőségeket, sem a szakszervezeti szervek, sem a gazdasági szakapparátusok. Nem tartom sokkal jobbnak a középfokú postaszervek hirodóit sem ebből a szempontból. Van tehát elég lehetőség az adminisztráció és a bürokrácia növelése nélkül a tömegek őszinte tájékoztatására. Tapasztalataim alapján nekem ez meggyőződésem, s szeretném, ha a szakszervezeti szervekkel együtt kedvező irányú változást tudnánk elérni. Különösen a kollektív szerződés hatáskörébe tartozó kérdésekre gondolok, de sorolhatnám tovább az ötnapos munkahét bevezetésével összefüggő feltevéseket, amelyek ugyancsak előre vetítik a kollektív szerződés módosítását.

Egy-egy jó döntés megkönynyíthat, és meg is könnyíti azok munkáját, akiknek a kollektív szerződés módosítása a feladatuk. Ez azonban fordítva is igaz. Egy nem kellően átgondolt döntést már nehéz vagy nem is lehet a következő évi szerződés módosításánál kedvezően szabályozni.

Szükséges tehát a bölcs előrelátás, vagyis annak a felismerése és mérlegelése, hogy az egyik szakterületen történt intézkedés milyen következményekkel jár a másikon. Közelítsük meg a kérdést egy példával!

Nem mindegy, hogy a lakosság jogos igényeit hogyan elégítjük ki. Különösen nem az a szombat is nyitva tartó hivatalok esetében. Mindez azonban tükröződni fog a kollektív szerződésben is. Ezért nem közömbös, többek között, lesz-e szombatot takarékoszt, és bankszolgálat, továbbá, hogy a zárva tartó hivatalok esetében hogyan szabályozzák a belkereskedelmi egységek, üzletek zákos befizetéseinek elfogadását. Alsó határ megkötése nélkül elfogad-e a posta zákos befizetést vagy sem? Ezeknek más a hatásuk a bevétel oldaláról, s megint más a kollektív szerződés módosítására gyakorolt hatásuk szempontjából. Hivatkozhatunk más szakterületre is. Például jogos a műszaki és forgalmi végrehajtó szolgálatnak az az igénye, hogy a gépjárműveket szombati napokon is meg kell javítani, mert így biztosítható a következő héten a szolgálat zavartalan ellátása. A szombaton zárva tartó hivataloknak sem lehet közömbös, hogy pénteken reggel egy órával korábban kezdik-e szolgálatukat, vagy délután hosszabbítják meg nyitvatartásukat. Logikusnak a délutáni meghosszabbítás tűnik, ez előnyösebb mind a lakosságnak, mind a postás dolgozóknak.

Meri-e valaki azt állítani, hogy az itt említett (és nem említett) esetek többsége ilyen vagy olyan formában nem lesz összefüggésben a kollektív szerződés módosításával, avagy a postaszervek függelékével? Mindezek miatt nyugodtan kijelenthetjük: külön-külön és együtt igen nagy a felelősségünk az összehangolt és kölcsönhatásban levő döntéseinktől.

A különböző intézkedések tehát csakis a lakosság igényeinek és a postások érdekeinek minden oldalú összefüggésével születhetnek meg. Ehhez jó alapot adnak a társadalmi vitákon elhangzott javaslatok is.

Korábban már írtunk arról, hogy a kollektív szerződésben bekövetkezett változásokat két csoportba sorolhatjuk. Az egyikbe tartoznak azok, amelyek jogszabály-módosításból eredő kötelezettségek voltak. Ezek közé tartoztak a Munka Törvénykönyvének a változása miatt végrehajtott módosítások. Ugyanígy kötelezettség volt az is, hogy a bértarifák alsó és felső határának a felmérése miatt a kollektív szerződésbe már az új bértáblázatokat kerültek. Az már köztudott, hogy az új bértételek alsó határát legkésőbb 1983. március 31-ig kell valamennyi dolgozónak elérnie.

További kötelezettség volt az is, hogy a törzsgárdatagokat megillető jogokat a kollektív szerződésbe be kellett épi-

teni. Ez a törzsgárdaszabályzat alapján a kollektív szerződés megfelelő fejezeteinél szintén megtörtént.

A kötelezettségek közé tartozott még a munkára képes állapot meghatározása, az egyenruha viselésére vonatkozó előírás, a saját gépkocsinak hivatalos célra történő használata, a szakszervezeti joggyakorlás szempontjából a nagyobb egység fogalmának meghatározása és még néhány szűkebb körre vonatkozó előírás.

A posta és szakszervezetünk ezeknek a jogszabályi kötelezettségeknek a kollektív szerződés megkötésénél eleget tett.

A kollektív szerződésben bekövetkezett változások másik nagy csoportját azok képezik, amelyek szabályozására megvolt a lehetőségünk, saját elhatározásunkon múlt — a dolgozókkal történt megvitatás függvényében —, hogy élünk-e, és hogyan élünk ezzel a lehetőséggel. De erről bővebben majd a következő alkalommal írunk.

Kovács József

RÉSZVÉTELÜNK A TERVEZÉSBEN

A szakszervezet munkájában rendkívül jelentős szerepet játszik a vállalati tervezésben való közreműködés. Ez az érdekvédelem egyik alapja. A népgazdasági tervezésről szóló törvény előírja, hogy a tervezés során hasznosítani kell a dolgozók tapasztalatait, javaslatait. Valamennyi gazdasági egységben gondoskodni kell arról, hogy a tervek kialakításában minden szervezeti egység és az egész kollektíva részt vegyen. Ennek keretében lehetővé kell tenni, hogy a dolgozók:

— megismerkedhessenek a vállalat előtt álló feladatokkal, a rendelkezésre álló anyagi és személyi eszközök legcélszerűbb, a népgazdasági tervekkel összhangban álló hasznosítására vonatkozó elképzelésekkel;

— véleményükkel hatást gyakorolhassanak a döntésekre;

— tapasztalataik hasznosításával — véleményük, javaslataik kifejtésével — segítsék a szolgáltatás jobb ellátását.

Mik az akadályok?

Mindezeknek az elveknek a megvalósítása a gyakorlatban nem egyszerű. Az elmúlt években — részben a tervkészítés országos rendjének változásával, részben pedig azzal a szándékkal összefüggésben, hogy a tervezés demokratizmusra erősödjön — többféle tervezési módszert alkalmaztak. Úgy ítéltük meg, hogy a jó szándékú törekvések ellenére mind ez ideig nem sikerült igazán a tervezést közügyvé tenni, s a kollektív bölcsességben rejlő erőket felszabadítani és hasznosítani.

Nézzük meg a legfontosabb okokat!

1. A népgazdaság tervezési rendszerében a Magyar Postát a Posta-vezérgazgatóság által kidolgozott postaszintű terv képviseli. A posta tagozódása, tervezési rendje lényegében belülgaz. Így a terv kidolgozását meghatározó időpontokat a népgazdasági előírásokhoz igazodnak. A postaszervek fórumai elé kerülő tervek kidolgozására két időpont lehetséges:

a) a postaszintű terv ismeretében, tehát valamennyi szükséges tervinformáció birtokában;

b) a postaszintű tervet megelőzően, a szükséges tervinformációk ismerete nélkül (ez lényegében az utóbbi években rendszeresített ún. előterv).

Mindkét módszert alkalmaztuk már, s mindkettőnél hasonló gondokkal állunk szemben. Nevezetesen a terveknek a fórumokon való tárgyalásakor

sok a formális elem. Az a) változat esetén alig van változtatási lehetőség, hisz egy felső szinten elfogadott kész tervet bontanak le. A b) változat esetén a fórumok által megvitatott előterv nagymértékű szükségesszerű változásokat szenved a végleges postaszintű terv kidolgozásakor, ami megkérdőjelezi az előterv ilyen rendszerű tárgyalását. További gondot okozott, hogy ütemezés szerint az illetékes fórumon a tervét megelőző októberben lezajlott vita után a tervét áprilisában-májusában készült el a végleges postaszervi terv.

Másrészt az igazsághoz tartozik az is, hogy az előtervek — információk hiányában — sem tartalmaznak, sem számszerűen kihatározzák nem kellően segítették elő a postaszintű terv megalapozását.

2. A hírközlési szolgáltatások feltételeit nyújtó alaphálózat összefüggő rendszert képez. A rendszer egyetlen elemének a változtatása visszahat az egészre, és fordítva. Tehát minden elhatárolás, felosztás esetleges. Ugyanakkor a hírközlési szolgáltatásokkal szembeni igények zömmel központiilag fogalmazódnak meg. Így döntő szerep jut a középfokú postaszervek tevékenysége koordinálásának és a központi tervezésnek.

3. A fórumokon megvitatandó tervanyagok lényegében klasszikus gazdasági számítások, kevés értelmező, magyarázó szöveggel. Sok postaszervnél

Az indirekt gazdaságirányítási rendszerben a bérkiáramlás szabályozása közvetett módon, közgazdasági eszközökkel valósul meg. A keresetszabályozás rendszere a bérfejlesztés és a részesedési alap összekapcsolásával lehetőséget ad arra, hogy a vállalatok a kereseten belül a két tényező, a bér és a részesedési alakításával vállalati szempontból kedvezőbb arányt valósítsanak meg.

A posta 1981-ben a központi bérszínvonal-szabályozási formába került, vagyis központiilag határozták meg a bérfejlesztés mértékét (4 százalék + legfőbb 1 százalék a létszámstruktúra változására). Az ezen felül végrehajtott bérfejlesztést adó terheli, amelyet a részesedési alaphoz kell teljesíteni.

A postás dolgozók kedvezőtlen bérhelyzete a felsőbb vezetői előtt ismeretes, azonban a népgazdasági helyzete — a jogosnak elismert — központi bérpreferencia megadását ez ideig nem tette lehetővé. A bérlemaradás fokozódásának megakadályozása, illetve csökkentése végett a posta és a Postások Szakszervezete együtt

kereste annak a lehetőségét, hogy a posta saját erőből hogyan növelhetné dolgozóinak bérét. Ez csak úgy lehetséges, hogy ha a részesedési alaphoz származó kereseti elemekre kisebb súlyt helyezünk, feltétlenül tekintettel a részesedési alap egyes felhasználási jogcímek (jóléti alap kiegészítése, törzsgárda jutalom, munkaverseny-jutalom stb.) indokolt és szükséges mértékére, illetve azok szinten tartására.

Az adóval terhelt bérfejlesztés vállalása — több évet véve figyelembe — a postás dolgozók keresetét kedvezően befolyásolja, mert

— a bérfejlesztés adója csak az adott évben terheli a részesedési alapot;

— a növekményszabályozás rendszerében, a bázishatáshoz képest, valamelyik évben végrehajtott bérfejlesztés jelentős hatást gyakorol a későbbi években a keresetnövelés lehetőségére.

Szakszervezetünk ezek figyelembevételével már korábban is szorgalmazott ilyen tartalmú döntést. A posta vezetői az I. félévi gazdasági eredmény is-

meretében, valamint a várható tervteljesítés alapján javaslatot tettek a terven felüli bérfejlesztésre. Az erről készített előterjesztést a szakszervezet elnöksége szeptember 28-án megtárgyalta és jóváhagyta.

Az évközi (adóztatott) bérfejlesztés 1 százalékot, azaz 25,5 millió forintot tesz ki. Ezt az összeget növeli az 1981. évi bérfejlesztésből még fel nem használt 1,6 millió, továbbá az 1980-as év lezárásakor a gazdasági év alapján képzett bérfejlesztési tartalék összege, 5,1 millió forint. A felosztott bérfejlesztési összeg tehát összesen 32,2 millió forint.

A bértartalék terhére megoldódott néhány központi postaszerv bérigénye a központi vezetőség által elfogadott, a VI. ötéves tervre szóló bér- és jövedelempolitikai irányelvek alapján, az adóztatott bérfejlesztésből pedig — az év közben már valamilyen címen külön bérben, bérfejlesztésben részesült, valamint a bértömegszabályozás keretében már többször bérfejlesztési lehetőséggel rendelkező postaszervek kivételével — valamennyi postaszerv létszámarányosan részesült.

Az adóval terhelt bérfejlesztés előnyeit mérlegelve az érdekeltektől postaszervek — egyelőre egyeztető tárgyalás alkalmával — vállalták, hogy az adó fedezetére a bérfejlesztés összegével megegyező részesedési alapot adnak át a központi részesedési alap javára.

Az adóköteles bérfejlesztés 50 százalékát július 1-től alaphéremelésre kell finanszírozni. Az alaphéremelés bázisjegyzetéből (a másik 50 százalékból) meg kell oldani az év folyamán egyszeri felhasználással rendezhető bérproblémákat, továbbá az 1981. évi feladatok teljesítését elősegítő céljuttal, jutalom fizetését belőle. A felhasználásra vonatkozó további kötelező irányelveket nem határozott meg a testület, csak ajánlásokat adott. Így javasolta

— a létszámihiányos munkaterületeken az átlagon felüli bérfejlesztést,

— az alsó bérhatároktól való elmaradás csökkentésére irányuló törekvést,

— a bérfejlesztések csökkentését, elsősorban azokon a területeken, amelyeken az ötnapos munkahét bevezetése a legnagyobb szervezési, munkarend-változtatási igénnyel jár (forgalmi végrehajtó szolgálat),

— továbbá azt, hogy a bérlemelés legkisebb összege 100 forint legyen.

A bértartalékból részesülő központi postaszervek a bérfejlesztést a meghatározott feladatokra és módon használhatják fel.

A bérfejlesztés előkészítését követően a posta meghatározott területre, a következő munkakörökre 40 millió forint központi bérpreferenciát kapott: pénzfeltevő és -kifizető, egyesített és egyéb feltevő, rendszeres helyettes, távbeszélő-kezelő és távirás, továbbá rovatoló, szétosztó, irányító, kiosztó, átvevő, indító és leszámloló.

A bérpreferencia felhasználása:

— 12,5 millió forintot július 1-től alaphéremelésünk, ami a fenti munkakörökben dolgozók létszámát (9213 fő) tekintve fejenként 226 forint béremelést tesz ki,

— 12,5 millió forintot — az alaphéremelés 1982. évi bázisjegyzetét — jutalomként osztunk ki. Ennek köre tágabb, a forgalmi végrehajtó szolgálat teljes létszáma, a termelésirányítás és a forgalmi előadók kivételével. Az egy főre jutó összeg 1356 forint.

— 15 millió forint — amelyet 1982-től az ötnapos munkahét bevezetésével a szombat-vasárnap szolgálatok anyagi elismerésére tervezzük fordítani — ez évben ugyancsak a forgalmi dolgozók jutalmazását szolgálja.

Az adóköteles bérfejlesztés felhasználásának postaszervi hatáskörbe utalása, valamint a jelentős jutalmazási összeg felosztása fokozott felelősséget támaszt a szakszervezeti szervekkel, illetve a bizalmiakkal szemben. Egyetértési joguk gyakorlása során járjanak el körültekintően, mértéktartó és minél igazságosabb elosztásra törekedjenek!

Tóth Pálné

Évközi bérfejlesztés

Alaphéremelés, báziskiegészítés, jutalmazás

Hogyan kellene megszervezni?

Az eddig alkalmazott tervezési gyakorlat néhány — a teljesség igénye nélkül felsorolt — jellemzője is elegendő annak körvonalazásához, hogy egy optimális belső postai tervezési módszerrel szemben milyen követelményeket kell támasztani. Eszerint

— A postaszintű terv kidolgozásához adjon kellő alapot;

— a terv ne csak gazdasági számítás legyen, hanem jelenjen meg mindazok a feladatok is, melyek végrehajtása lehetővé teszi a kitűzött terv cél elérését, a szolgáltatás javítását;

— a konkrét feladatok értelmezhetők legyenek a végrehaj-

tó egységekre, és az üzemi kollektívának az illetékes szakszervezeti testületen keresztül módja legyen véleményét alkotni, javaslatot tenni a saját területére vonatkozóan;

— a fórumok elé akkor kerüljön a terv, ha komplex tartalmazza a központi utasításokat, feladatokat és a saját hatáskörben tervezett tennivalókat;

— a központi tervutasítások mellett adjon lehetőséget a helyi kezdeményezéseknek, érdekeltséget teremtve a jobb gazdálkodásra, a szolgáltatások minőségi színvonalának emelésére, valamint a dolgozók élet- és munkakörülményeinek folyamatos javítására.

Új kísérleti módszer

A fenti követelmények alapján az 1982. évi terv készítéséhez kísérleti jelleggel új módszert vezet be a posta.

A tervezés fő fázisai:

1. A postaszervek a tevékenységük szempontjából nagyobb jelentőségű végrehajtó egységeket (például távközlési üzemek V., VI. osztályú postahivatalok stb.) bevonásával intézkedési tervet dolgoznak ki. Ebben össze kell gyűjteni a szolgáltatás jobb, eredményesebb ellátását elősegítő postaszintű, illetve saját hatáskörű intézkedéseket, javaslatokat. A helyi szakszervezeti szerveknek elő kell segíteniük (közvetlen demokratikus úton vagy

képviselő révén) minden hasznos munkahelyi javaslat felszínre kerülését, feldolgozását.

2. A postaszervek javasolt intézkedései — a vezérgazgatóságon történő szűrés után — adják a postaszintű éves terv alapját.

3. A postaszintű terv véglegesítésével egyidejűleg kiadandó belső közgazdasági szabályozó rendszer teljes körű tervinformációt nyújt a végleges postaszervi tervek kidolgozásához. Ez tehát tartalmazza már a központi tervutasításokat, ugyanakkor még lehetőséget ad a saját hatáskörben tervezett feladatoknak bizalmi testületi ülésen való megvitatására.

Mit várunk tőle?

— A tervezés demokratizmusának szélesedését, a formális elemeknek tartalommal feltöltését;

— azt, hogy a terv konkrét feladatok formájában közelebb kerüljön a végrehajtáshoz;

— a brigádvállalásokhoz az eddigieknél jobb alapot teremtsen;

— kellő időben rendelkezésre álljon a postaszervek terve.

Ritter Péter

dr. Kőháti Zsolt

Túl az írott szabályokon...

Jogsegély és rehabilitáció

Semmivel sem kezdődött másképp az egyik középfokú postaszerv dolgozójának kérése, mint általában, amikor keresik a jogsegélyszolgálatot. Férje válni akar, segítsünk; ez már a második házassága, elkeseredett, nem találja az életben a helyét, nem tartozik senkihez, nehéz így élni.

A lassan megszokottá váló kérés után — amennyiben a körülmények indokolták teszik — segítséget nyújtunk; ha lehet, békés úton, a lehető legrövidebb időn belül. Megpróbáljuk rendezni a megromlott házasságokat, sajnos, csak ritkán sikerül helyrehozni az emberi kapcsolatokat. Úgy érezzük, a jogsegélyszolgálatnak a meglevő korlátokon belül kötelessége segíteni, már csak azért is, mert a magánélet problémája óhatatlanul nyomot hagy az emberben, és érezteti hatását a munkahelyen, a munka során is, nem egyszer.

Ennél többre azonban a jogsegélyszolgálat nem lenne kötelezhető, nincs is rá írott szabály, mégis munkájának nem kis részét az a lelki segítség alkotja, mely sok esetben többet ér a dolgozónak, mint egy jogi tanács, és nagyobb sikerélményt nyújt az ügyintézőnek, mint egy nyertes per.

Az említett bontóper önmagában hétköznapi eset volt, az az emberi sors azonban, amely az ügy kapcsán kikerekedett, és amelyet azóta is figyelemmel kísérünk, az már nem mondható mindennapinak.

Kétéves korában került állami gondozásba a kislány, és csak 15 évvel később jutott rendezettnékné tőné családi körülmények közé. Az intézetben eltöltött évek nem múltak el nyomtalanul, de bizakodva tekintett a jövőbe, és megpróbált beilleszkedni új otthonába. A család három tagból állt. A szülőknek már volt egy nagykorú fiuk, akivel a kislány 18 éves korának betöltése után házasságot kötött. A fiatalok szerették egymást, de a házasságuk nem volt zavartalan.

A nevelőapa néhány évvel később meghalt. Az ifjú férj sokszor ittas állapotban került haza, ilyenkor kivetkőzve önmagából, durván, gorombán viselkedett családjával. Nem egyszer bántalmazta is őket, s

miután apja nem élt, nem volt, aki szembe szegülni merjen vele.

Ezzel megkezdődött a fiatalasszony kálváriája, amely még az erős, egészséges embereké is megviselte volna. Az egyik ilyen összezördülésor olyan súlyos fejsérülést szenvedett, hogy annak nyomait még hosszú ideig hordozni fogja magában. A legváratlanabb helyeken előjött, hosszasan tudatlan állapotba került. Születendő gyermekét — melyben életének értelmét látta — kihordani nem tudta, terhessége 6 hónapra korábban megszárt. Ezek olyan indokok voltak, önmagukban is — a férj megítélése szerint — amelyek elegendők az elhidegüléshez, majd a házasság felbontásához. A bíróság el is választotta a házastársakat. A lakás kicsi volt, a volt férj hamarosan új asszonyt hozott a házhöz, így a korábbiak nem voltak maradásra, mennyire kellett. Nem tudta hová, nem tudta kihez, csak olyan körülmények közé szeretett volna kerülni, ahol megbecsülik, emberszámba veszik, és talán még szeretetet is kap.

Kezdetben úgy tűnt, nem kell sokáig várnia. Igaz, hogy közben egyik nő munkásszállásról a másikba került, mert ájulási, rosszullétei miatt nem maradhatott egyik közösségben sem. Valahogy elkerülte őt azoknak az embereknek az ismeretsége, akik megértéssel, segíteni akarással közeledhettek volna feléje. De még mindig bizakodott. Nevelőanyjának — aki a fiával kötött házassága alatt felmerült viták során is mindig mellette állt — erejét meghaladta az, hogy fiatlobb belátásra bírja, úgy gondolta, hogy egy újabb házasságban nevelt lánya talán megtalálná azt a boldogságot és megnyugvást, amelyet anynyi év óta hiába keresett.

Tévedni emberi dolog. Sajnos, ez az újabb házasság sem hozott számára megoldást. Házasságkötésé megkezdése után hosszú hónapokig kórházban kezelték, idegileg kimerült, megviselték a korábbi események, amelyekben ő mindig vesztes fél maradt. Reménykedett abban, hogy meggyógyul, amint rendeződnek körülményei. Bizott ebben, mivel az orvosok

azzal bocsátották útjára, hogy gyógyulásának legfontosabb feltétele a nyugodt, rendezett családi és munkahelyi légkör. Ez akkor úgy látszott, megvalósul. Tévedett. Megértésben most sem volt része. Házastársa — aki édesanyjának egy szem gyermeke volt — nem ilyen feleséget akart. Hamarosan „házasság felbontására irányuló kérelmet” tartalmazó keresetlevelet kapott munkáltatójához címezve, mivel férje szó szerint kitétte az utcára.

Ekkor fordult a jogsegélyszolgálathoz segítségért, mert már jártányi ereje sem volt ahhoz, hogy mindezt egyedül végigcsinálja. Eddig sem volt sok mindene, amit magának mondhatott, de ezek után még inkább úgy érezte, hogy 28 éves korában ad jutott, hogy nincs sok értelme az életének.

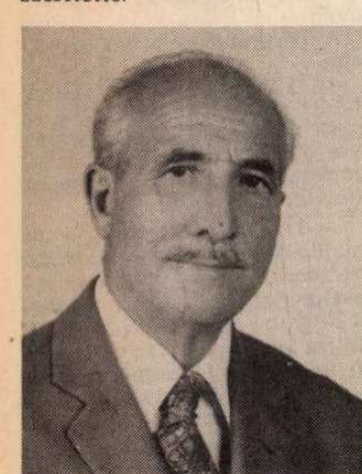
Már meggyógyulni sem akart, s úgy érezte, hogy az utolsó szalmaszál, amibe még belekapaszkodhat, a jogsegélyszolgálat segítségével. Megakadályozni, hogy házasságát felbontsák, nem lehetett, és nem is lett volna célszerű. Éppen ezért abban segítettünk, hogy olyan „simán” váljon el, amire jelenleg a kialakult joggyakorlatban lehetőség van. Lakásgondjait pedig úgy enyhített a jogsegélyszolgálat, hogy a kerületi tanácsnál szorgalmazta az átmeneti lakás mielőbbi kiutalását. Ez hamarosan meg is történt. Ezekkel azonban csak a formális kérdések oldódtak meg, az a lelki sérülés, amely az egész embert áthatotta, és emberi alaptulajdonságait lényegesen befolyásolta, nem volt orvosolható a jog eszközeivel.

Ilyen előzmények után kereste fel ismét a jogsegélyszolgálatot, azzal a kéréssel, hogy segítsünk számára más munkakört találni. Jelenlegi munkahelyén rosszul érzi magát, mert képtelen munkájára figyelni, és azt hibátlanul végezni, ezért aztán — indokoltan — nehézségei támadnak. Gondolatai elkalandoznak a múltba, s ritkán a jövőbe. Manuális munkát szeretne végezni, de nem tudja, hogyan kezdjen hozzá. Egyedül van. Egyszer már segített a jogsegélyszolgálat, talán most is tud tenni valamit érdekében.

Dr. Mozsolits Beáta

EGY NYUGTALAN NYUGDÍJAS

Míg Ugróczy Mihály nyugdíjas postafőfelügyelővel beszélgettem, akarom mondani: hallgattam őt, azon járt az eszem, hogyan sűrítsem össze mondanivalómat egy szokásos terjedelmű cikkbe. Általánosságban elmondható, hogy a postásdolgozók életében a nyugdíjaskor elérése után a legnehezebb időszakot kell megélni, amikor a nyugdíjaskor elérése után a legnehezebb időszakot kell megélni, amikor a nyugdíjaskor elérése után a legnehezebb időszakot kell megélni.

— Az újsággal a munkám akkor fonódott össze, amikor 1950-ben a postára bízta a lapterjesztést. Fejér megye hírlaphivatalának megszervezése, vezetése lett a feladatom, egészen 1953-ig. Akkor feljött Pestre és a budapesti Postaigazgatóság hírlaposztályán dolgoztam. Szerkesztettem a Közlelő, majd a Postás Dolgozót. A Tábori Újság és a Versenyhíradó is az én szerkesztői munkám eredményeként került az olvasókhoz. 1960-tól részt vettem az országos hírlap- és szakfolyóiratkiállítások szervezésében. A Központi Hírlap Iroda, Kara-

kaschevich Iván postafőtanácsos felügyeletével, évente két alkalommal rendezte meg az ország különböző városaiban. Céltunk az, hogy a Magyar Posta terjesztésében levő sajtótermékeket minél szélesebb körben ismerjék meg a látogatók. Jelenleg a balmazújvárosi kiállítást szervezzük, mire ez a beszélgetés a Postás Dolgozóban megjelenik, talán már be is fejeződik. Ezerféle bel- és külföldi lapot mutatunk be.

A kiállítás megszervezése, a helyszíni kijelölése, az illetékekkel való tárgyalás, az anyag összegyűjtése, a rölapok megírása, szerkesztése, kiadása, a meghívók elküldése nagyon sok munkát kíván, de ezért kárpótol minket a már szinte megszokott siker. Áprilisban a kecskeméti 10 nap alatt ötezer látogató fordult meg. Az érdeklődők tablókban láthatják a helyi újság (ezúttal a Hajdú-bihari Napló) készítésének menetét — fotókon. Megismerkedhetnek a szerkesztőség munkájával, a nyomdatechnikával, az újságterjesztés menetével. Megtudhatják, hogy Magyarországon az első hírlapot latin nyelven II. Rákóczi Ferenc fejedelem adta ki, és hogy az első magyar nyelvű hírlap Ráth Mátyás szerkesztésében a Magyar Hírmondó volt. Megjelenésének 200. évfordulója alkalmából a Posta-vezérgazdaságokhoz intézett kérelmemre, postai emléktárgy-vevőlapot bocsátottak ki.

Ugróczy Mihály minden városban, ahol a kiállítást szervezi, felkutatja a helyi múzeumokban található érdekesebb sajtótörténeti dokumentumokat, és azokat beépíti a kiállítás állandó anyagába. A csongrádi kiállításon például a Szovjetunióban megjelent Világforradalom című magyar

nyelvű lapnak a helyi múzeumban őrzött 1920. május 1-i számát láthatták az érdeklődők.

De nemcsak a kiállítások anyagát gazdagítja a múltérdekességeivel, hanem megismerteti vele az újságolvasókat is. Rendszeresen publikál. Így szereshettünk tudomást arról, hogy Madách Imre Zrínyi Miklósnak vers szerinti lezármaszövegét, s a Madách-ágon még élő utódok száma meghaladja az ötvenet. Egy másik újságból megtudhatjuk, hogy Madách unokájának, Flórának a lakása a Klotild palota első emeletén volt. 1944-ben egy bombatámadás során leégett. A helyreállított épület ma a Budapesti és a Budapesti vidéki Postaigazgatóság Székháza. Helyszíni beszámolókat olvashatunk a 48-as szabadságharcról abból a naplóból, amelyet a keszthelyi Georgikon egyik hallgatója, Szekovics Pál írt hatvan oldalon keresztül. A lelkes hazafi mint honvéd főhadnagy, majd mint honvéd őrnagy harcolta végig a szabadságharcot. Össztrák fogságba került, és több évi várfogságot szenvedett.

Es sorolhatnám tovább az érdekesebb érdekesebb dokumentumokat, amelyek még arra várnak, hogy nyilvánosságra kerüljenek. Ugróczy Mihály szobájának polcain sorakoznak, hogy életre keljenek az ismeretlenre homályból.

Nyugdíjas postafőfelügyelő, szerkesztő, újságíró, szervező, kutató, 75 éves, de — mint önvallomásként írt verséből olvasom, s a beszélgetés folyamán magam is tapasztalom — mindent vállal, két végén egyet a gyertyát, mert bízik magában...

Csillag Mária

Ezentúl minden évben találkozunk

Negyven évvel ezelőtt a Posta Műszerész Tanonciskolájában kezdték pályájukat, s most pedig a Puskás Tivadar Híradástechnikai Szakközépiskola igazgatói irodájában jubileumi találkozóra gyűltek össze. A hely megválasztása nem véletlen. Abban az épületben találkoztak, melynek falai között egykor négy esztendőig tanultak. Az akkori tanulók egyike ma az iskola igazgatója.

Pályájukat 1941-ben — két párhuzamos osztályban — negyvenheten kezdték, az iskola négy évét 1945-ben — összevont osztályban — huszonötven fejezték be. Többet kiharadtak, vagy az utolsó (továbbképző) évet nem végezték el, egyikét-másikát elsodorta a háború vihára, néhányan már nincsenek az élők sorában.

A találkozón huszan vettek részt. Távol csak halaszthatatlan munka, illetve betegség miatt maradtak „igazoltnak”, de a megemlékezésből ők is részesülnek. A megjelentek között szép számmal akad műszaki tanácsadó, felső- és középszintű vezető, de olyan is, akit a szűkebb szakterület szeretete és postai feladata a technikai munkához kötött, így e téren vált kiváló szakemberré. Egyben a régi maradtak: az együtt töltött évek emléke mindenkiben él. A régi közös eredmények, buktatók és csínyek

Felső sor: Barna Ferenc, Török Ferenc, Buruzs Mihály, Szabó Gyula, Molnár Sándor, Balázs Béla, Kecskeméthy Emil, Tófalvy József, Jenei László. Alsó sor: Giczi József, Horváth János, Rácz János, Zwada József, Talabér Sándor, Molnár József, Berta Kálmán, Péter András, Szűcs Sándor, Faragó János. (A Pozsonyból érkezett Csizmazia János a képen nem látható, mivel később jött.)

sorra felelevenednek. Régi „félelmek” emléktétl idézte az egykori fekete könyv (Richter Gyula családfő mindentudó könyve) és az osztálynapló, melyeket derűsen lapozgattak. Jó érzés volt a műhelyeket, tantermeteket végigjárni és tapasztalni, hogy a régi iskola technikai felszerelése is milyen sokat fejlődött. Beszélgetés köz-

ben némelyek a „sráckori” gyengén sikerült fölényes mosollyal, mások kissé páras szemmel írták alá az e célra — díszításviratból — készített emléklapot. A lapon — többek között — a következő felirat állt: „...ezentúl minden év szeptemberének első péntekén 15.00 órakor találkozunk a Gyáli úton”.

(B-B)

Fő cél a balesetek megelőzése

Nyíregyházán, a postások művelődési házában vagyunk. Körbe, a falak mellett 15 asztal, a csoportok számával megjelölve. Velük szemben a zsűri, a színpadon az értékelőbizottság „páholya” található — ők segítik majd a zsűri munkáját, és biztosítják a vetélkedő egész időtartama alatt az objektív értékelést.

Itt találkozom a rendezvény fő szervezőjével és rendezőjével: Nagy Vilmosmal. A vetélkedő céljáról érdeklődöm nála.

— Legelőszőbb beruházás a tanulás — mondja. — Érdeklünk, hogy dolgozóink növeljék munkavédelmi szakismereteiket. 1979 decembere óta változtak a jogszabályok. Mindenkinek újból tanulnia kellett, és kell, hogy az új ismereteket elsajátítsa, tudja, mit kell másképpen tennie a korábbiakhoz képest. Ez a vetélkedő egy erőpróba, amelyen lemérhető a versenyzők felkészültsége. Az erkölcsi, anyagi elismerés, a versenyés lehetősége fokozza a dolgozók tanulási kedvét. Ezzel elérhetjük, hogy a dolgozók veszélyhelyzetben helyesen cselekedjenek, s ami a legfontosabb, kiküszöböljék a baleseti forrásokat. Röviden: fő célunk a baleset megelőzése!

— Körülbelül másfél éve kezdődtek a selejtezők, amelyek helyi munkavédelmi vetélkedő címmel futottak. A mostani „országos” seregszemlén az egyes üzemek elgárdái vesznek részt. Összesen 45 versenyzőt hívtunk meg, ők 13 gócuemnek, a HTI gyártó és szerelőüzemének és a BKÜ-nek a dolgozói képviselik.

— Az előző évek munkavédelmi tanfolyamain sikerült a területi munkavédelmi felelősökből olyan tevékeny csoportot kovácsolnom — persze ez közös eredmény is —, amely remélem, megfelelően fel tudja készíteni a csapatokat. A vetélkedő végére kiderül majd, melyikük munkája volt eredményesebb. A szervezésben segítő társaim voltak: Berecz János, Káposzta Pál, Papp Endre, Pálfi Attila, Unger Jenő, akik egyben az értékelő bizottság tagjai is lesznek.

Több mint 400 kérdésből választották ki azt a 180 kérdést, amelyekre az elődöntő tíz, továbbá a másnapi döntő kilenc fordulójában a versenyzőknek válaszolniuk kell. A kérdéseknek két nagy csoportjuk van, az egyiket teszttek formájában adják fel, a másikat húzniuk kell a versenyzőknek. A szóban adott válaszokat öttagú zsűri értékeli. Ennek elnöke Szegei László, a HTI üzemi viteli igazgatóhelyettese, tagjai: Miltényi Szilárd, a vezérigazgatóság munkavédelmi fő-

előadója, Kiss László, a Postások Szakszervezetének munkavédelmi főfelügyelője, Lengyel Zoltán, a HTI fenntartási osztályának vezetője, Toppantó Jenő, a tsz társadalmi munkavédelmi felügyelője.

Beszélgetésünk közben mindeki megérkezett, s megkezdődött a vetélkedő. Ótórás kemény harc után eldőlt, mely csapatok kerültek a másnapi döntőbe.

Szeptember 25. A vetélkedő utolsó pillanataiban vagyunk. A csapatok között kialakult a sorrend. Míg a verseny folyik, a már kiesett csapatok tagjai jelentkezés alapján kérdéseket húzhattak, a helyes válasz után zsákbamacskával szerezhetek maguknak örömet. Vége az utolsó válasznak. Feszült pillanatok. A zsűri számol, összesít — már meg is van az eredmény: 1. Veszprém csapata 209 ponttal; 2. Hatvan, 3. Debrecen, 4. Miskolc csapata.

A vetélkedő izgalmas két napja Szegei László zárszavával, a díjak és oklevelek átadásával ér véget. A győztes csapat tagjai személyenként 3000, a másodikat 1500, a harmadikot és negyediket pedig 1000—1000 forint jutalomban részesültek.

A búcsúbed után néhány kérdést tettem fel a zsűritagoknak és a rendezőknek.

— Milyennek ítéli Kiss László a versenyzők felkészültségét?

— Gyors felmérésünk alapján az elődöntőben 68,6, a döntőben 62,6 százalékos átlagos helyességgel válaszoltak a csapatok. Erdemes kiemelni az első csapatot, amely a döntőben 80,9 százalékos szép eredményt ért el. Sajnos, voltak olyan csapatok, amelyek nem teljes odaadással küzdöttek, vagy gyenge felkészültségről tettek tanúbizonyságot. Jónak talánlám, ha minden évben rendeznénk — más postaszervek is — hasonló vetélkedőt. Ezt a munkavédelemről szóló minisztertanácsi rendeletről fakadó új feladatok is szükségessé tennék. El tudnék képzelni egy olyan országos vetélkedőt is, amelyen a forgalmazó és a műszaki szolgálat dolgozói az általános kérdésekre együtt, míg a szakirányúakra külön-külön válaszolnak.

— Miltényi Szilárdnak bizonyára kialakult valamilyen véleménye a rendezésről.

— A vetélkedő gondolatáról és az előkészületekről csak jót mondhatok. Igazi csapatmunka volt a HTI-törzs részéről. Egyetérték Kiss Lászlóval abban, hogy a munkavédelmi oktatásnak ezt a formáját ki kellene terjeszteni a posta egyéb szakterületeire. Tudjuk

például, hogy a hálózatos dolgozók körében történik a legtöbb halálos baleset. A rendezésről talán még annyit: hiányoltam a vetélkedőből a játékosságot. Az első napon az érkezést követő órák teblabóval teltek el, utána pedig hatórás vetélkedő következett. Ez roppant fárasztó, viszont kis találegonysággal a feszültség fel is oldható.

— Tartalmilag milyennek tartja a vetélkedőt Szegei László?

— Az üzemvitel teljes területét felölelték a kérdések. A munkavédelem jogi oldalát is ismerniük kellett a versenyzőknek. A válaszok tükrözték azt, amit a szabályzat előír, és annak szellemét adták vissza, jóval a várakozás felett. A versenyzők komolyan vették feladataikat. A vetélkedő elérte célját, az ismeretek elmélyítését. Jelentősen abban látom, hogy elősegíti a munkavédelmi kérdésekkel való behatóbb foglalkozást. Jó módszer, eszköz, segíti az összefüggések felismerését is.

— Milyen tapasztalatokat szűrt le a rendező, Nagy Vilmos?

— Roppant nagy erőfeszítés és koncentrációt kívánt a vetélkedő a versenyzők részéről. Ha csak a totó kérdéseit nézzük, 285 ravaszul összeállított feleletből kellett a megfelelő kiválasztani vagy röviden leírni. A győztes csapat így is négyezer ért el telitalálatot. Sajnos, az elsősegélynyújtásból a csapatok kevésbé voltak felkészülve, pedig a következmények a gyors és helyes beavatkozástól függenek. Ezen mindenképp javítanunk kell, például gyakorlati oktatással.

— A szóbeli kérdések szétválasztása a mezőny. Ez azért is történhetett, mert minden zsűritag, 0-tól 5 pontig értékelte a válaszokat. Ha valaki számára kedvezőtlen témát húzott, jókora hátrányba került a többivel szemben.

— A vetélkedő kérdéseire adott válaszokat elemezni fogjuk. A következtetések meghatározó oktatási feladatainkat, gyakorlati teendőinket. Gondolodom a vetélkedőnek pályázattal való összekapcsolásán. Ez a megadott témával való behatóbb foglalkozást tenné szükségessé. A döntőbe a legjobb pályaműveket kidolgozó csapatok kerülnek és közönség előtt versenyeznének a jobb helyezéért.

Nem az első munkavédelmi vetélkedőnek voltunk tanúi, s lám, mennyi javaslat, ötlet birtokába jutottunk. Jó lenne ezeket hasznosítani — nemcsak a Helyközi Távfőosztály Igazgatóságánál.

Pethő László

Pártatlan a számító gép

Új módszer a beutalójegyek szétosztására

A SZOT elnökségének 1980. június 30-i határozata a folyó évtől a szakmai szakszervezetekre bízta a kedvezményes beutalójegyek országos elosztását. Idei tapasztalataink kedvezők, és ilyen jelzéseket kaptunk az alapszervektől is. Több kisebb vidéki alapszervezetre jutott olyan beutalóhoz, amelyeket eddig csak hallomásból ismertek. Mivel az elosztás központilag történt, fokozottabban figyelembe tudtuk venni, hogy a postszervek milyen saját üdülési lehetőséggel rendelkeznek, a százalékos arányokat ennek megfelelően tudtuk kialakítani.

Az 1982. évi SZOT beutalójegyeket már szeptember 15-én átvehettük. Ez a SZOT Üdülési és Szanatóriumi Főigazgatóság felkészültségének és szervezett munkájának az eredménye. (Az 1981. évi beutalókat az elmúlt év októberének második felében kaptuk meg.)

A főigazgatóság munkáját megkönnyítette, hogy az elmúlt évek számítógépes elosztási rendszerének tapasztalatait felhasználva olyan számítógépes jegyelosztási rendszert dolgoztak ki, amely a férőhely tervezésétől a beutalók elszámolásáig felöleli a munkafolyamatokat.

Az elosztás az egyes szakmai szakszervezetek taglétszámának arányában történik, külön-külön minden üdülési formára. A számítógépes rendszer lehetővé tette, hogy az

éves keretszámon belül tájegységenként, az üdülők kategóriába sorolása szerint és időszakonként is arányosan részesüljenek a beutalójegyeketől a szakmai szakszervezetek.

Szakszervezetünk a szervezett dolgozók 1980. december 31-i létszáma (79 952) alapján — a többi szakmai szakszervezethez hasonlóan — 6,12 százalékos arányban részesült az 1982. évi kedvezményes SZOT-beutalójegyeketől. Az előző évben ez az arány 5,91 százalék volt. A százalékos arány növekedésének az az oka, hogy megszűnt a kiemelt szakmák (bányász, vasas, vegyész) nagyobb részesedése.

Ennek megfelelően a jövő évre létszámarányosan 4896 beutalót kaptunk. Külön 70 beutalójegyet kaptunk azokra a postásdolgozókra, akik Szocialista Hazáért Erdemrend kitüntetésben részesültek. Kezret felül további 2792 beutalójegyet kaptunk a SZOT kooperációs építkezésekben való részvételükért. Ez azt jelenti, hogy a jövő évben összesen 7758 SZOT-beutalójegyet részesülnek a postás dolgozók, s ez a taglétszámhoz viszonyítva 9,6 százalékos aránynak felel meg. Ezzel a 19 szakmai szakszervezet között — a vegyészszakszervezet után — a második helyen állunk. Itt mutatkozik meg annak a jelentősége, hogy a posta idejében felismerte a SZOT-kooperációban rejlő üdülési lehetőségeket, és kezdettől fogva részt vesz abban.

Szakszervezetünk elnöksége október végén tárgyalja a SZOT-beutalójegyeknek a postszervek közötti elosztását. A beutalójegyeket a postszervek szintén taglétszámuk arányában kapják, s a területi szakszervezeti bizottságoknak, illetve az elnökségi alapszervek szakszervezeti bizottságainak október 31-ig megküldjük. A területi szakszervezeti bizottságok a beutalójegyeket — testületi jóváhagyás után — november 20-ig kötelesek a szakszervezeti bizottságoknak megküldeni. Beutalót a tsz-bk nem tártalékolhatnak, így va-

lamennyi beutalójegy eljut az alapszervekig.

Kedvezően fogja segíteni az alapszervek munkáját az új üdülési szabályzat megjelenése, amely január 11-én lép hatályba. Az új szabályzat lényegesen több joggal ruhazza fel az alapszerveket, és kevesebb központi szabályozást tartalmaz.

A kedvezményes üdülésben való részvételnek alapfeltétele az egyéves szakszervezeti tagság. Továbbra is évente egy alkalommal lehet igénybe venni a kedvezményes üdültetést, főidényben kétvétenként. Külföldi kedvezményes utakon azonban csak háromvétenként lehet részt venni. A főidény időtartama megváltozik, június 1-től augusztus 31-ig tart. A nyugdíjasok szanatóriumi üdültetése az alapszervek hatáskörébe tartozik, nem szükséges hozzá a szakmai központok, illetve a SZOT engedélye. Csálados üdülésnél az egyik felnőttjeggel — az apa, vagy az anya helyett — gyermek is beutalható lesz, szintén nem szükséges külön engedély.

Az új üdülési szabályzat nemcsak a SZOT által szervezett kedvezményes üdültetésre lesz érvényes, hanem a vállalatok által szervezett olyan kedvezményes üdültetésre is, amely teljes ellátást (szállás, étkezés) nyújt.

Az új szabályzat néhány pontjának ismertetése a szakszervezeti bizottságok hatáskörének bővülésére, egyben felhívást is tartalmaz a tagszám növekedésére hívja fel a figyelmet. Kérjük a bizalmasokat, a választott tisztviselőket és a társadalmi aktivákat, hogy felkészültségükkel, körültekintő, lelkiismeretes munkájukkal járuljanak hozzá a jövő évi üdültetés sikeres lebonyolításához.

Cser István

Látogatóban egy aranydiplomás postásnál

Kispest, Jahn Ferenc utca. A házak egy részét — a Vörös Hadsereg útjától kezdve — már lebontották, át kellett adni helyüket az épülő kispesti városközpontnak. A 113. szám alatti kertes, kis családi ház, ahol Kotsis Zoltán nyugdíjas postaigazgató lakik, remélhetőleg már nem lesz a földgázlakó martaléka. Idős embereknek megszokott környezetükből való átköltöztetése — csakúgy, mint az öreg fák átültetése — nem mindig jár sikerrel.

Zoli bácsi és felesége már várt bennünket. Egri Gyula szaktárs is elkísért, hogy megörökítse a posta legújabb aranydiplomását, ezáltal azok is megismerhessék, akik előtt eddig ismeretlen volt.

— Hogy lett az okleveles mezőgazdából postás?

— Valóban nem postásnak készültem. 1921-ben beiratkoztam a Keszthelyi mezőgazdasági akadémiára — akkor még így nevezték —, de 1923-ban átmenetileg abbahagytam.

— Miért?

— Valami közbejött. A legszebb dolog egy ember életében, a szerelem. Megismertem a feleségemet. S minthogy szerelemből megélni, családot alapítani nem lehet, ahhoz, hogy összeházasodhassunk, dolgoznom kellett. Így kerültem 1925-ben a Keszthelyi postára, majd ugyanennek az évnek az őszén Pestre költöztünk. Dolgoztam az 56-os és a 741-es hivatalban, majd a tisztai tanfolyam elvégzése után, 1927-ben visszamentünk Keszthelyre. Volt tanáram és feleségem biztatására 1928-ban folytattam akadémiai tanulmányaimat, és 1930-ban szereztem meg a diplomát.

— Egyetemi éve alatt miből éltek, talán a felesége dolgozott?

— Nem. Én mindennap reggel 5-től 7-ig rovatoltam a pos-

tán, utána bementem az akadémiára előadásokat hallgatni, majd utána estig ismét postászkodtam. Fiatalon sokat bírt az ember.

— A diploma megszerzése után miért maradt a postán?

— Megszerettem ezt a munkát. 1931-től a 62-es hivatalban dolgoztam, 1938-tól kezdve Kassán és Marosvásárhelyen teljesítettem szolgálatot egészen 1944-ig. Ekkor kerültem a Budapesti Postaigazgatóságra.

— A felszabadulás után hogyan alakult további pályája?

— 1945-ben helyeztek a Hungária körúton volt postaállomásra — népies nevén loállomásra — először előadóként, majd 1946-ban megbízták a vezetőhelyettesi teendők ellátásával. Ezt a megbízást 1951-ben — átmenetileg, az akkori káderpolitika következményeként — visszavonták. 1957-ben lettem a postaállomás vezetője, egészen 1959-ig, amikor megkezdődött ennek a postszerveknek a felszámolása. A lovak, a lófogatok szerepét a postaszállításban fokozatosan átvették a gépjárművek. A megmaradt 60-70 főnyi loállomány egy részét

kiselejtezték, másik részük a vidéki szállítási részlegekhez került.

Kotsis Zoli bácsi 1960-ban ment nyugdíjba, de nyugdíjasként még tíz évig dolgozott, abból nyolc évet a járműtelepen, ahol a Posta-vezérigazgatóság szállítási osztályával együttműködve az ország 96 szállítási részlegének ügyes-bajos dolgait intézte. Ha betegsége nem jön közbe — mindkét térdén porckopás lépett fel, csak bottal tud közlekedni —, talán még ma is dolgozna.

A posta vezetői több kitüntetéssel jutalmazták odaadó, lelkiismeretes munkáját. 1954-től 1958-ig évenként részesült vezérigazgatói elismerésben az országos mezőgazdasági kiállításon a postal fogatokkal elért eredményekért. 1958-ban Posta Kiváló Dolgozója kitüntetést, nyugdíjazásakor pedig miniszteri dicséretet kaptak.

Még a postán kívüli szervek is elismeréssel adóztak fáradhatatlan munkájának. Így az Országos Lótenyésztési Felügyelőség és az Állami Gazdaságok Főigazgatósága levélben köszönte meg az értékes segítségét azért, hogy a Postaállomás 73 félév tenyészkancaját az állami gazdaságok rendelkezésére bocsátotta, ezzel elősegítve az ország lótenyésztésének továbbfejlesztését. Cserébe herélt lovakat kapott a posta, amelyek lófogató szállításra alkalmasabbak voltak amazoknál.

Zoli bácsi most 81 éves. Szeptemberben kapta kézhez az aranydiplomát. Gyermekei, unokái, dédunokái vannak, kiengysülőzött, boldog családi életet él még ma is. Kívánunk neki az elkövetkező évekre erőt, egészséget mindezők örömeire, akik szeretik.

Török Lászlóné

Nincs hiba a közvetítővonalban

Átszervezőskor, 1977-ben alakult a Helyközi Távközlési Igazgatóságon a Telstar brigád, zömében olyan dolgozók, akik már csaknem egy évtizedes brigádtagsággal rendelkeztek. A brigád tagjai: Berze Dezsőné, Bori István, Halász Zoltán, Hollai József, Járđány Zsuzsanna, Kreis Miklósné, Mányoky Zsolt, Melár Istvánné, Mogyorós Katalin, Nagy Julianna, Nagy Veronika, Pál Andrásné, Polonyi Istvánné, Wein Tibor. Tiszteletbeli tag a nyugdíjasként dolgozó Aradi Béláné.

Ifjúági brigádként kezdtek, s az idei évtől már a „felnőtt” brigádok soraiban versenyeznek. Bronz és arany fokozatú kitüntetés, s a legnagyobb elismerés — az 1980. évi munka után — a Posta Kiváló Ifjúági Brigádja cím fémjelzi jó munkájukat.

A brigádhoz forgalmi és műszaki dolgozók tartoznak. Feladatuk a rádió- és tévéközvetítések megrendelésének átvétele, a szükséges intézkedések megtétele, a lebonyolításához szükséges belföldi és nemzetközi áramkörök előkészítése, mérése, valamint az összeköttetés üzembe helyezése és a berendezések karbantartása. Változatos munka, aminthogy sok színű a közvetítések témája is, a közélet jelentős eseményeitől kezdve, a kongresz-

zusokon, ünnepi díszfelvonásokon keresztül a sportrendezvényekig. Mindezt három műszakban végzik.

Az új zeneközpont szereléséből is kivette részét a Telstar brigád. Nemcsak a műszaki átvételkor esedékes méréseket végeztek nagy lelkiismeretességgel, besegítettek a berendezés szállítójának már a kábelezésbe is. Kített magáért ebben a munkában a brigád. Ennek egyik bizonyosságát adják Povorai György vezérigazgató-helyettesnek az új központ átadásakor a brigádnaplóba írt elismerő sorai.

Mások elismerő sorairól is számot tudunk adni — mondja Nagy Veronika brigádvezető. — A Magyar Rádió elnökségétől elismerő oklevelet kaptunk a XII. pártkongresszus, majd az olimpia, továbbá a szovjet-magyar páros ürréplés helyszíni rádió- és tévéadásainak hibamentes közvetítéséért. Ugyanezért a munkáért brigádunk két tagja, Mogyorós Katalin és Nagy Julianna Kiváló Dolgozó kitüntetésben részesült. Mányoky Zsolt vezérigazgatói, Halász Zoltán pedig igazgatói elismerést kapott. S meg kell jegyeznem, hogy e rendkívül nagy figyelmet igénylő feladatok mellett napi munkánkat is el kell látnunk.

— Hogyan érvényesül, válik valóra a szocialista módon él-

ni, tanulni, dolgozni hármas jelszó a brigádban? — kérdeztem Mogyorós Katalin szb-titkárt.

— Ha már a kérdése nem pusztán az egyszerű brigádtaghoz, hanem a szakszervezeti tisztségviselőhöz is szól, kicsit ki kell tekintenem. A budapesti góc területén nyolc brigád versenyez. A múlt évi brigádmunka értékelése szerint a brigádok ugyancsak megfellelték a hármas követelménynek. Példának említem a győri Rába brigádot, amely a Posta Kiváló Brigádja cím birtokosa lett, és kongresszusi oklevelet kapott. De térjünk vissza házuk tájára! A Telstar brigád a Posta Kiváló Ifjúági Brigádja címet nyerte. A hármas követelmény sarkallja ezt a brigádot is a tanulásra, a szakmai munka magas színvonalú teljesítésére, s a társadalmi munkában való tevékeny részvételre. Brigádunkból került ki az alapszervezeti KISZ-titkár, Nagy Julianna, míg Járđány Zsuzsanna KISZ-vezetője tag. A brigádból hárman dolgoznak az szb-ben: Nagy Veronika, Mányoky Zsolt és Pál Andrásné. Halász Zoltán pedig szakszervezeti bizalmi.

Három párttagot nevelt fel ez a brigádközösség, Nagy Juliannát, Mogyorós Katalint és Bori Istvánt. Bori István mint munkásról külön is pártfeladatot lát el.

A brigádban nagy a tanulási kedv. A párt, a KISZ, a szakszervezet politikai iskoláin fejlesztik politikai és társadalmi ismereteiket, s nem maradnak távol a szakismeretek bővítésétől sem. Marxista középis-kolát végzett Mogyorós Katalin, a közlekedési és távközlési főiskolát pedig Berze Dezsőné és Mányoky Zsolt. Hollai József jelenleg a Kandó Kálmán Műszaki Főiskolán tanul. Többen végeztek már különböző nyelvtanfolyamokat, mások most tanulnak orosz, német, francia és angol nyelvet. A nyelvtudás a nemzetközi kapcsolatok ellátásában gyümölcsözők.

Információimtól megtudom azt is, hogy a brigádunk szocialista szerződése van a pozsonyi rádió kitüntetett brigádjával. Évente kölcsönösen

baráti találkozókat szerveznek, s ilyenkor nemcsak a munkáról esik szó, hanem a családról, a barátság erősítéséről is. Egy-egy kapcsolásnál mind Pozsonyban, mind Budapesten tudják, ki van a vonal végén, s kölcsönösen segítik egymás munkáját, barátként üdvözlük egymást.

A Telstar brigád a HTI-ben két kommunista műszakot kezdeményezett, annak idején a nemzetközi gyermekév alkalmából, majd egy elhalt monori brigádtag magára maradt családjának megsegítésére. A monori családot a kommunista műszakban részt vevő brigádok a postától kapott lakásépítési kölcsön tőlesztésében tízezer forinttal támogatták. A helybeli brigádtagok társadalmi munkájukkal is segítették a családi ház befejezését.

Szakszervezetünk veteránját, Szekeres Sándort, a Telstar brigád patronálja. Naponta ebédet visznek neki, szeretütkél körülveszik, s apróbb munkákat is ellátnak a magára maradt idős nyugdíjasnál.

— Milyen tervekkel indulnak az idei munkának? — kérdeztem a brigádvezetőt.

— Célunk a színvonal, a jó-ságfok tartása, emellett a munka minőségének javítása, a fenntartási munkák maradéktalan ellátása. Ezekre vonatkoznak idei vállalásaink, valamint a pozsonyi brigáddal kötött szerződés teljesítése. Szerződésen kívül együtt törekszünk a Magyar Televízióval, a Magyar Rádióval és az Országos Mikrohullámú Központtal, a munka további javítására.

— Hogyan lehet három műszak mellett kollektív megmoldásokon részt venni?

— Jó szervező munkával, a szolgálati beosztás rugalmas változtatásával. Az idei kétnapos pozsonyi utat például Nagy Julianna brigádtag több műszak ellátásával tette lehetővé. Egyszerre sosem lehetünk együtt. De vannak közös családi kirándulások, van hangversenybérletünk, részt veszünk a könyvtárügyi bizottság rendezvényein és a postás sportversenyeken.

Bokros Erzsébet

Ki a legjobb gépkocsivezető?

Hogy mi vonzza jobban a gépkocsivezetőket, a nagy összegű jutalom, vagy a versengszellem, vagy az én is „vagyok olyan legény, mint te”, nehéz eldönteni. Az bizonyos, hogy a szeptember 19-i „Keressük a legjobb gépkocsivezetőt” országos postás döntőjén elindult 104 gépkocsivezető és motoros kített magáért. Hat kategóriában, szoros versenyben, árnyalati pontkülönbséggel döntöttek el a helyezéseket.

Már a hajnali órákban nagy volt a nyüzsgés a Posta Központi Járműtelepen. Minden pályát el kellett készíteni, hogy a reggel nyolc órakor kezdődő gyakorlati versenyt zökkenők nélkül lehessen lebonyolítani. Az első indulók is korán érkeztek. Elvégezték az utolsó ellenőrzéseket járművükön, elolvasták a verseny szabályait, és vártak a rajtra. Vagy arra, hogy eleget tegyenek az írásbelinek, pontosabban a vetélkedő elméleti részének. A rendezők olyan „forgószínpadot” csináltak, hogy három csoport mindig a pályán volt, egy pedig KRESZ- és műszaki ismeretéről tett bizonyosságot. Olyan jól pörgött minden, hogy a reggel nyolckor kezdődött verseny eredményét délután három órakor már kihirdették. A győztesek a postások között is győztesek lettek, hiszen ez országos döntő volt házon belül, de az Autó-Motor meghirdette verseny ágazati elődöntőjének is számított. A kategóriák győztesei, illetve helyezettei részt vehetnek majd a népszerű autós újság nagy országos versenyén.

Négy pályán hat kategóriában bonyolították le a versenyeket. Az első kategóriába sorolták a személygépkocsivezetőket, bármilyen — A, B, C, D kategóriás — jogosítvánnyal volt is. A kikötés az volt, hogy nem vezethetnek hivatászerűen személygépkocsit. A második csoportba soroltak hivatászerűen vezet-

nek személygépkocsit. A 3 és fél tonnás, illetve a 3,5 tonna alatti gépkocsik a harmadik, a 3 és fél tonna feletti gépkocsik a negyedik csoportba tartoztak. Az ötödik csoportban a buszvezetők, a hatodikban a motorkerékpárosok adtak számot tudásukról. Ördögősnékné megcsinált forgalmi helyzetben ugyanúgy, mint egyszerű rutinfeladatok elvégzésekor: tolatás kapubejáróba, beállítás orral, farra, megállás kijelölt helyen, járda mellé állás stb. A mozgalmass, színes látványos versenynek — több érdeklődőt érdemelt volna — győztesei: Slyuch András (Szegedi Postaig.), Csepi Ferenc (Soproni Postaig.), Dékány Zsolt (Soproni Postaig.), Kristóf László (Debreceni Postaig.), Tóth András (Közp. Járműtelep), Székely Árpád (Budapesti Postaig.).

A legnagyobb pontszámot a verseny során Székely Árpád érte el, így ő lett a verseny abszolút győztese is. A legtöbb pontot elérő három versenyző eredményének összesítése szerint a Debreceni Postaigazgatóság végzett az első helyen. Második Sopron lett, harmadik pedig a Központi Járműtelep. (A verseny szoroságáról csak annyit, hogy a második és a harmadik helyet az döntötte el holtverseny után a soproniak javára, hogy ők több első helyet szereztek, mint a járműtelepiek).

Ez a verseny — ha a hivatásosoknak nem is — a magánautósoknak (még ha csak nézők voltak is) valamit igazolt. Ilyen jellegű versenyeket többször kellene rendezni egy évben, hogy a verseny légkörében, zárt pályán tanulják meg „érezni” a gépkocsit, ne a forgalomban, életet kockáztatva. Mert egy ilyen versenyen el lehet dönteni slalomozás közben egy bolyát (két hibapont), de a közúton ugyanezt tenni? Legalábbis egy koccanás.

Cs.

Hogyan érvényesülnek az üzemeltetői és a szakszervezeti észrevételek a műszaki tervezésben?

Az elmúlt évtizedben, különösen az V. ötéves terv időszakában, jó néhány új műszaki, illetve postaforgalmi létesítmény valósult meg. Ezek az új épületek mind külső megjelenésükben, mind belső kiépítésükben jelentős fejlődésről tanúskodnak, s egyre inkább kielégítik az egységes postai megjelenés követelményét.

Vidéki városaink korszerűsítésük során az új városközpontok kialakításának, illetve a régi központok rekonstrukciójának időszakát éljük. A szolgáltató tevékenység jellegéből eredően az új postai létesítmények e centrumokban helyezkednek el. Büszkén elmondhatjuk, hogy a legtöbb helyen jelentős városképfelműlő szerepet töltenek be, megjelenésükkel is utalva rendeltetésükre, a szolgáltatás jellegére, technológiájára. Az új postai létesítmények lehetővé teszik a korszerű technika zavartalan üzemeltetését, s emellett az érintett dolgozók a korábbihoz, illetve a postai átlaghoz képest összehasonlíthatatlanul jobb munkakörülmények közé kerülnek. Az új, korszerű munkahelyeket a postás dolgozók nagy várakozással és örömmel vették birtokba. Osztatlan örömeiket kisebb-nagyobb, vélt vagy valós hibák, hiányosságok csökkentették. A létesítmények utólagos felülvizsgálatával megállapítható, hogy a hibák jelentős hányada ismétlődik.

A VI. ötéves terv időszakában - ha nem is a szükséges mértékben - történelmi tovább folytatódik a megkezdett fejlesztés. Mindannyiunk közös érdeke a hibák okainak feltárása, és a további fejlesztésnél azok kiküszöbölése.

A Postások Szakszervezetének elnöksége ezért tűzte júliusi ülésének napirendjére az **Üzemeltetői és szakszervezeti észrevételek érvényesülése a műszaki tervezésben** című témát.

Az összes fejlesztési tevékenységnek mintegy a feléhez a POTI tervei adtak műszaki alapot. A fejlesztési folyamatban meghatározó szerepet tölt be a műszaki tervezés, lényegében átfogja a folyamat egészét. Az elnökség a vitaindító előterjesztés elkészítésére így a POTI vezetőjét kérte fel. A kibővített ülésen nemcsak a vezérigazgatóság, hanem valamennyi területi szakszervezeti bizottság is képviseltette magát. A háromórás eszmecsere során ütközött az üzemeltetők, illetve a tervezők véleménye, és jó néhány olyan közös javaslat született, amelyek megvalósítása jelentősen hozzájárulhat a jövőben a feltárt hibák felszámolásához.

A továbbiakban rövid ízelítőt szeretnénk adni a témának tervezői, illetve üzemeltetői oldalról való megközelítéséről.

Hogyan látja a tervező?

A tervezők felől nézve egyik alapvető gond a tervezői kapacitás és az igények tartós eltérése. Ennek következtében:

- A feladatokat szigorúan sorolni kellett. Ennek ellenére gyakoriak voltak a programmódosítások, átütemezések.
- Kevés idő jutott a legkedvezőbb műszaki-gazdasági

megoldások megkeresésére, alternatívák kidolgozására, elemzésre.

- A munkák jelentős hányadát a sürgős kivitelezési tervezésre kellett fordítani, és kevés energia jutott a műszaki fejlesztéssel kapcsolatos tervezési munkára.

- Állandóvá vált a tervezőintézet dolgozók túlterhelése, a munkaidőn kívüli igénybevétele.

- A legtöbb gond forrása - a javulás ellenére - az, hogy a beruházók, illetve üzemeltetők a tervezési irányelveket nem gondolták át kellőképpen, a lehetőségeket és körülményeket a szükséges módon nem vették figyelembe összeállításuknál. Jobb irányelvgyűjtemény összeállításához alapsabb műszaki felkészültség és a beruházási rendelkezések mélyebb, részletesebb ismerete lenne kívánatos. További gond az, hogy azonos célú és rendeltetésű beruházásokhoz a területileg illetékes szervek lényeges kérdésekben eltérő irányelveket dolgoznak ki, amelyek sajátos elképzeléseket és néha indokolatlan helyi célokat is tartalmaznak. Ez esetben a tervező jöhet könnyen zavarba, hiszen egymásnak ellentmondó vagy nem egyenértékű elképzeléseket kellene koordinálnia. Különösen a postaforgalmi célú beruházásokra jellemző ez, ugyanis nincs érvényes postaforgalmi technológiai előírás. Ezenkívül a tervezés és beruházás előkészítésének nincs intézményesített helye, 4-5 pastaszerv foglalkozik vele.

Ismeretes, hogy az elkészült beruházási programokat, javaslatokat, terveket szakbizottság szűri. A szakbizottságok döntései meghatározzák a továbbtervezést, s így a tartalom szempontjából is irányadó jellegűek. A megvalósítási periódusban kezdeményezett módosítások ugyanis mindig gondot okoznak a tervezőnek, a beruházónak, a kivitelezőnek egyaránt, nem kívánatosak, zavarják a beruházás menetét, jelentős a költségkihatásuk, és esetenként már megoldhatatlan feladatot jelentenek. Ezért a beruházást megelőző eljárásoknak és a terveknek gondosabb, a leendő üzemeltetővel együtt végzett vizsgálata, sokoldalú elemzése, a hozott döntések alapos megfontolása és kimerítő indoklása kívánatos követelmény. Javítani kell tehát a szakbizottságok szakmai felkészültségét és személyi összetételét úgy, hogy minden tárgyaláson részt vegyenek az üzemeltetők és a helyi szakszervezeti szervek képviselői. Ugyancsak kívánatos lenne, hogy a különböző szintű tervek zsűrijének azonos személyi összetételű szakbizottságok működjenek. Így elkerülhető lenne az a manapság gyakran előforduló, és az, a tervezőket szinte megoldhatatlan feladatok elé állító körülmény, hogy mindegyik megbeszélésen a korábbiakkal ellentétes módon foglalnak állást.

Mit mond az üzemeltető?

A hatékonyabb tervezői munkát hátráltató tényezők az üzemeltetők oldaláról vizsgálva is felismerhetők, természetesen egy kicsit más megvilá-

gításban. Néhány üzemeltetői észrevétel:

1. Központi előírások nincsenek, vagy hiányosak, s a megkezdett is rövid idő alatt változnak (ez elsősorban a postaforgalomra jellemző, de előfordul a távközlésnél is), így esetenként túlsúlyba jut a helyi értelmezés. Lényegében minden egyes létesítményt újra és újra specifikálni kell. Ezekben az esetekben a POTI olyan részletekbe és mélységbe menő adatszolgáltatást igényel, ami már tervezői feladat, és ilyen felkészültséget is igényel.

2. Rendkívül hosszú (5-7 év) az átfutási idő egy-egy nagyobb létesítménynél a döntéstől a használatba vételig. Ez nemcsak kivitelezési gondokat okoz. Sokszor erőltetett iramban, elkészülnek ugyan a tervek, de egyéb okok miatt csak évek múlva indul meg a beruházás. A nem kellően átgondolt fejlesztés és a nagy időátfutás következményeként az üzembe helyezés időpontjára gyökeresen megváltozik a döntéskor elképzelt helyzet. Ezt a tervező egy későbbi felülvizsgálatkor már csak megalkuvással tudja figyelembe venni.

3. A szakbizottsági munkával kapcsolatban az üzemeltetőknek alapvető gondjuk az, hogy az igazgatóság-vezérigazgatóság-tervező-beruházó-kivitelező kapcsolati sorban nagyon messze kerülnek a létesítménytől a tervezés és a megvalósulás időszakában. A szakbizottsági tárgyalásokon sokszor nem azok képviselik az egyes egységeket, akik érdemben hozzá tudnának, és kellene is, hogy hozzá tudjanak szólni. Az üzemeltetők is úgy ítélik meg, hogy esetenként kívánnivalót hagy a felkészültség.

Fellelhetők bizonyos pszichikai tényezők is. Megfigyelhető egy olyan tervezői magatartás, hogy a megadott igények szerint a terv elkészült, tanulja meg mindenki azt olvasni. (Ilyenfajta tervezői magatartás létezését a POTI igazgatója nem fogadja el.) Másrészt, ha az üzemeltető lehetőséget is kap a szakbizottságban véleménynyilvánításra - érthetően, kisebb felkészültsége miatt -, nehezen szíval meg, félve attól, hogy így esetleg járatlanságát árulja el.

4. Az üzemeltetők későbbi kifogásainak jelentős hányada abból származik, hogy sem a tervezés folyamán, sem a szakbizottsági tárgyalásokon nem elemzik kellően az ellátandó funkciót. Az ismétlődően elhangzott szempontok:

- a technológiai előírásoknak megfelelően az egyes munkahelyek hogyan kapcsolódnak egymáshoz;
- a kialakított munkahelyek megfelelő, biztonságos munkafeltételeket teremtenek-e;

- a belső feladatok és a közönségkapcsolati tevékenység kellőképpen szétválják-e, teljesülnek-e az egyes üzemekre előírt különleges követelmények;

- megvannak-e az épület rendszeres használatának feltételei (a belső tér kialakítása, közlekedők, egészségügyi helyiségek elhelyezése, személylift stb.).

Általános nézet, hogy a POTI tervezői tevékenységében az építésszer uralkodik, a technológiai folyamat, az ellátandó feladat háttérbe szorul, mintegy alá van rendelve az építészeti, épületszerkezeti elgondolásoknak. Kicsit úgy tűnik, a ruhához igazítják a testet, s nem olyan ruhát szabnak, amelyben kényelmesen lehet mozogni.

5. A felvételi termekben a kulturált, esztétikus közönségter kialakítása mellett gyakran nem kellő mértékben veszik figyelembe az állandóan ott tartózkodó postások érdekeit. A világítás, a fűtés, a szellőzés megoldásakor, az épület tájolásakor, a munkahelyek kialakítása során az 5-10 percig ott tartózkodó közönség vélt vagy valós érdekeit esetenként indokolatlanul megelőzik az egész nap ott dolgozókét.

6. Nagyon sok gondot okoz

gyakorlatilag minden új létesítménynél:

- a nem kielégítő hőtechnikai tervezés;

- a szellőzés, illetve a nyílászáró szerkezetek megoldása (nem lehet kinyitni az ablakot, két méter magas van a zárószervezet, egyáltalán nincs szellőzési lehetőség stb.);

- a klímaberendezés (ha egyáltalán működik) rendkívül zajos, illetve az egészségre ártalmas légörvényeket okoz;

- sok a „betervezett” baleseti forrás (felesleges küszöbök, rosszul elhelyezett kilincsek stb.), s évekkal a beruházás után sincsenek még felszámolva;

- a technológiai helyiségek-nél a színdinamikai tervezés hiánya;

- a nem megfelelő világítástechnika, kezdve a sötét lépcsőháztól a műszaki berendezés méretével és elhelyezésével össze nem hangolt világítást elhelyezéséig.

7. A kivitelezés során rendkívül nehéz az üzemeltetés részéről felmerülő ésszerű módosítások keresztülvitele.

Nem azonos az üzemeltető, a tervező, a beruházó és a kivitelező érdekeltsége, még akkor sem, ha külső vállalat nem is működik közre a láncolatban. Általános vélemény szerint az üzemeltetőkkel történet egyeztetésben, a menet közbeni rugalmas változtatás iránti készségben nem egységes sem a tervezői, sem a beruházói magatartás. Az érthető és elfogadható mértéknél erősebb a szubjektív elem, az úgy-éppen ki a felelős: a tervező, illetve a beruházó.

Vezetői szemlék, típusstervek

Az előzőekben röviden vázolt ismétlődő hiányosságokat a POTI vezetői is felismerték, és a tapasztalatok hasznosítása céljából saját kezdeményezéssel bevezették a kiemelt beruházásokra kiterjedő vezetői szemlék általános gyakorlatát. A vezetői szemle az intézet által tervezett jelentősebb beruházásoknak a kivitelezés közben megejtett és az üzembe helyezés követő felülvizsgálatát, ellenőrzését, majd a terveknek utófelülvizsgálaton alapuló értékelését jelenti.

A kivitelezés közben megejtett szemle célja: meggyőződni a tervellátottságról, a tervezői művezetés hatékonyaságáról, a menet közben szükségesé váló változtatások végrehajtásáról.

Az üzembe helyezést követő vezetői szemlé az átadást követő egy év múlva kerül sor a beruházó és az üzemeltető (egyes esetekben a kivitelező) részvételével. Célja: meggyőződni a tervekben megfogalmazott elképzelések megvalósulásáról, a sikeresnek vagy kevésbé sikeresnek mondható megoldásokról, meghallgatni az üzemeltetők tapasztalatait, a dolgozók észrevételeit, a beruházó tanácsait. Gyakran kéri az igénybe vevő közönség véleményét is. A vezetői szemlékről részletes jegyzőkönyvek készülnek (a beruházó és üzemeltető külön írásos előkészítő anyagokat ad), s az e jegyzőkönyvből foglalt tapasztalatokat a POTI irodavezetői érkeztetve értékeli.

A tervezési irányelvek sok gondot okozó bizonytalanságai a POTI vezetősége szerint kellően átgondolt szabványok, típusstervek, tervezési segédletek és utasítások kidolgozásával és alkalmazásával számolhatók fel. A lehetőségek keretein belül az intézet erre törekszik.

A tervidőszak elején két nagyobb műszaki célépület prototípusa készült el:

- 4 ezres kapacitású szektorközpont (Kapunvár);
- 10 ezres kapacitású gócközpont (Esztergom).

A tipizálás fejlődését jellemzi, hogy 1978 óta katalógus összeállításával és az abban szereplő épületek kivitelezési terveinek elkészítésével megteremtették a kötelező felhasználás előírásának feltételeit. Már rendelkezésre áll, illetve az év végéig elkészül:

- a) Kisposta-katalógus (7-féle épület);

Kényelmes felvételi terem mind a dolgozók, mind a közönség részére Balatonalmádi postahivatalban

- b) Végközponttal összeépített kisposták katalógusa (9-féle épület);

- c) Kábelakna-típusok (10-féle akna);

- d) Távfeszítő-hálózatok és -szerelvények típusai.

A tipizálás részeként adták ki 1980-ban a magasépítési irányelvek egységesítésére irányuló kötetek első részét. Az év végéig 6 kötet jelenik meg, s a típustervek kötelező használatát várhatóan 1982. július 1-én vezetik be. Ezek az anyagok a posta teljes keresztmetszetét figyelembe véve, egységes rendszerbe foglalják az egyes létesítmények megvalósítása során követendő műszaki, szociális és munkavédelmi szempontokat.

Szakszervezeti vélemény és javaslat

Az elnökség elismerte a POTI kezdeményezéseinek cél-szerűségét, az egységes szemlélet kialakítására tett erőfeszítéseit. Meggyőződése, hogy az egységes szemlélet kialakulását a folyamatban levő - de az élet diktálta igényekhez képest jelentős késésben levő - tipizálás elő fogja segíteni, de ennek gyorsítása mellett sokmindenben már most előbbre lehet lépni, ha:

- erősödik a fejlesztési munkában a demokratizmus az üzemeltetőknek a tervezési irányelvek kidolgozásától kezdve a megvalósítás egész folyamatában való aktív részvételével;
- fokozódik a szakbizottsági munka hatékonysága;
- a postaszervek saját jól felfogott érdekből töreksenek egymás jó tapasztalatainak hasznosítására, tanulnak a rossz példákiból;
- a tervezés, majd a kivitelezés során az ellátandó funkció nagyobb hangsúlyt kap;
- a fejlesztések átfutási ideje lerövidül.

A fenti célok elérésére az elnökség több javaslatot dolgozott ki mind a szakma, mind a szakszervezeti szervek számára. Ezekből válogatunk az alábbiakban.

- Felhívja a területi szakszervezeti bizottságokat, hogy egy-egy témában az érintett alapszervek bevonásával alakítsanak ki önálló szakszervezeti véleményny;

- a tervezés során különös gondot fordítsanak az egészséges és biztonságos munkafeltételek megteremtésére, illetve határozottan lépjenek fel a balesetvesztő források felszámolására;

- a beruházásokat folyamatosan kísérik figyelemmel, és kellő időben jelezzék a feltárt hibákat;

- vegyenek részt a POTI által kezdeményezett vezetői szemlékben, és hassanak oda, hogy ezek tapasztalatait minél szélesebb körben hasznosítsák.

Javasolja a POTI-nak, hogy

- az üzemeltetők aktívabb bevonására vigye le a szakbizottsági tárgyalásokat a telep-helyre;

- adjon hosszabb időt és több tervpéldányt az érdekelteknek az alaposabb felkészülésre;

- a tervek elemzésekor tulajdonítson nagyobb jelentőséget a majd ott dolgozók szempontjainak;

- fordítson nagyobb gondot a munkahelyek szellőztetésére, megvilágítására, a hőtechnikai

tervezésre és a színdinamikára.

Javasolja az igazgatóságoknak

- a társigazgatóságok tapasztalatainak hasznosítását;
- a szakbizottsági tárgyalásokon az üzemeltetői érdekek felkészültebb, határozottabb képviselését;
- a dolgozók érdekeinek még határozottabb képviselését;

- a leghatározottabb fellépést az egészségkárosító, illetve a baleseti források felszámolására.

Javasolja a Posta-vezérigazgatóságnak

- a fejlesztési témák jobb koordinációjával a döntés és a megvalósulás közötti idő csökkentését;
- a tipizálási tevékenység gyorsítását;
- az üzemeltető, a tervező, a beruházó és a kivitelező érdekeinek összehangolását.

Ne zárjuk le a vitát!

Az elnökség a POTI beszámolóját és szakszervezetünk kiegészítőjét a hozzá fűzött - az előbbieken kivonatolva - között - a javaslatokkal jóváhagyta. Ezt követően felkerestük Hargitai Antalt, a POTI igazgatóját, hogy mondjon néhány gondolatot arról, miképpen képzeli el a címben is szereplő szempontoknak a jövőben az eddigieknél határozottabb érvényesülését.

— Az elnökségi ülés rámutatott arra, hogy a postai beruházások utólagos bírálatának nem alakultak ki módszerei. Nincsenek megfelelő mutatók annak mérésére, meghatározására, hogy egy épület milyen színvonalon teljesíti az általa megvalósuló célokat.

A POTI kezdeményező volt a vezetői szemlékkel, ezt a módszert azonban ki kellene terjeszteni postaszintű elemzésre, mert jó néhány olyan üzemeltetési, karbantartási, technológiai és gazdasági kérdés adódik, amely csak az üzembe helyezés után 4-5 évvel mutatkozik meg vagy vetődik fel. Jó lenne tehát a megfelelő tervszerű vizsgálatakat időről időre végrehajtani, és a tapasztalatokat leszármazni. És még valami: az építészeti beruházásoknál még csak van, a technológiai berendezéseknél azonban végképp nincs utóértékelés.

— Mi a véleménye a társadalmi szervekkel való együttműködésről?

— Ha felépül egy új postai létesítmény, utólag mindenki jó néhány hibát fedez fel benne. Az a baj, hogy csak utólag vagyunk okosak. Előzők ezt meg! Nagy szükség van a tervezés demokratizmusára. Ha úgy látjuk, hogy ennek nincsenek meg a feltételei, teremtünk meg! A tervnek nem ködösítenek, de bizonyos jártasságra feltétlenül szükség van ahhoz, hogy a papírra rajzolt vonalakat képzeletben térbe tudjuk helyezni. Szerezzék meg ezt a jártasságot azok a dolgozók, akiknek a szakbizottsági tárgyalásokon az üzemeltetőt vagy a szakszervezetet képviselniük kell!

Beszélgésünk végén a POTI igazgatója még azt javasolta, s ezt a magunk részéről is mindenkinek figyelmébe ajánljuk, hogy ne zárjuk le ezt a témát. Foglalkozzanak vele olvasóink, szóljanak hozzá, visszatérünk rá lapunkban is.

Ritter-Benda

A diósgyőri távfeszítő-központ - Miskolc 10 postahivatali épületét Miskolc város Tanácsa nívódíjjal tüntette ki

...pedagógusok is"

Új szereposztás — régi siker

A közelmúltban a Debreceni Postaigazgatóság dolgozóiból alakult *Vojtina bábegyűjtést* egyszer már bemutattuk. Az azóta eltelt idő felidézésekor a fesztiválok sikerére, mosolygó gyermekarcokra gondolva írom le e sorokat.

1979-től napjainkig a Vojtina együttes 240 előadást tartott. Ez az előadásszám egy amatőr együttestől önmagában

partján üdülő gyerekek szórakoztatásával telt el.

1980-ban a debreceni előadásokon kívül országos rendezvényeken is szerepeltek. Részt vettek a Kecskeméti rendezett Hajdú-Bihar megyei napok programjában. Turnéztak egy hétig a KISZ Központi Művészegyüttes szervezésében Hajdú, Szabolcs és Szolnok megyében. Szerepel-

rabot. Az ez évben kiírt gyermekműsor-pályázaton nívódíjat kapott *Az ovis Argyélus*, amelyet Giovannini tervei alapján Asbóth Dezsőné mutatott be.

Mint említettem, egy hétig a Velencei-tó környéki strandokon, üdülőbárokban játszottak. Erről a Fejér megyei Hírlap cikket jelentetett meg. „...Nemcsak amatőr-művészek, pedagógusok is, akik úgy bánnak a gyerekekkel, hogy még a legfelénkebb nyuszi-óvadás is a színpadra keredzkezik, hogy elénekelhessen egy dalt. Hiszik, hogy a gyerekek társalkotójuk lehet, hogy nemcsak együtt játszásra képes, hanem alkotó ötletre, teremtő fantáziára is.”

Az együttes legnagyobb érdeme — a kiegyensúlyozott, megbízható munka mellett — az, hogy áldozatos részt vállalt a gyermekközösségek műsorállításában. Szívesen utaztak kis falvakba, bábelőadást soha nem látott gyerekek otthonokba. A közönséggel igen jó kapcsolatot tudtak teremteni, a gyermekek szeretik őket. A debreceni Kőlcsey Ferenc Művelődési Központ körműsorakciójának egyetlen biztos bábegyűjtése a Vojtina, így e szerepben a megye vezető bábcsoportjának tekinthető.

Műsorpolitikájuk összessége megfelel a szocialista művelődés- és művészetpolitikai céljainak. Műsoruk széles skálán mozog. Óvodásoktól felnőttkorúakig minden korosztálynak játszanak. Hat év alatt 15 bábdarabot mutattak be. Munkájukat az igényes, színvonalas előadásmód, a jó pedagógiai felkészültség, a teljességre törekvés jellemzi. Műsorukat többnyire verses-zenes játékkal, bábkészítéssel és elemények feldolgozását segítő foglalkozással egészítik ki.

A Vojtina együttesről szólva befejezőként idézünk még néhány sort a Fejér megyei Hírlapból: „...amatőrnek lenni sem kevés. Mit jelent ez a szó? Amare — szeretni. Szenvedélyességet kívánó játék, szeretettel való cselekvés, amely nemcsak a nézőnek jelent élvezetet. Nekik is örömeik van benne, mint azoknak a gyerekeknek, akik kipirulva, csillogó szemmel újságolják: „Olyan jól játszottunk!...””

Harangozó István

NYÍREGYHÁZA 1. postahivatal három brigádja vesz részt az Igaz ez a nép című vetélkedő városi döntőjében. A házi versenyen a politikában, az irodalomban, a magyar munkásmozgalom történetében és Szabolcs-Szatmár megye monográfájában való jártasságról kellett tanúbizonyságot tenniük.

Október 31-én a Postás Művelődési Központ dísztermében rendezik meg

a postás fiatalok vers- és prózamondó versenyét.

Minden érdeklődőt meghív és vár

a rendezőség.

Szegedi postás képzőművészek kiállítása Szabadkán

A két testvérvárost, Szabadkát és Szegedet igen sok szál fűzi egymáshoz. Jelentősek a kulturális kapcsolatok is, melyeknek részévé vált a Szabadkai Veljko Vlahovic Munkásegyetemnek és a Szegedi Postaigazgatóság képzőművész körének együttműködése is. Három éve biennálé formában (kétévenként Szabadkán, a következő években Szegeden) kiállításokon ismerhetik meg az amatőr képzőművészek egymás munkáit.

Ebben az évben a szegediek mentek Szabadkára. A szépen összegyűlt érdeklődő közönség előtt szeptember 25-én *Keresztes Mihály*, a Szegedi Postaigazgatóság tszbtikára nyitotta meg a kiállítást. A megnyitón méltatta a két testvérváros közötti kapcsolatok jelentőségét, s kifejtette az amatőr művészet fejlődésének szükségességét. A megnyitón jelen voltak a Szabadkai Postaigazgatóság vezetői, akikkel több évtizede jó kapcsolatot tartunk fenn, és *Rózsa István*, a Szegedi Postaigazgatóság vezetője.

A kiállított alkotásokat a szabadkai közönség megtisztelő érdeklődéssel fogadta. A megnyitón jelen levő két alkotót, *Abrahám Máriát* és *Katona Imrét* kérdésekkel halmozták el. Minden apró részletet meg akartak tudni munkájukról, többen szakmai tanácsokat kértek tőlük.

A kiállításon bemutattak még a következő amatőr festők: *Csarejs János*, *Fontos Zoltán*, *dr. Marosvári Vilmos*, *Tóth Irma*, *Tóth Mihály* és *Varró Mátyás*.

A megnyitó után a munkásegyetem főigazgatója és a Szegedi Postaigazgatóság tszbtikára érvényesítette 1982. december 31-ig az együttműködési megállapodást, amelynek értelmében a jövő év májusában a szabadkai alkotók mutatkoznak be a szegedi közönség előtt.

Kovács Katalin

Pályázati felhívás

A Szakszervezetek Országos Tanácsának kulturális, agitációs és propaganda osztálya és a Kórusok Országos Tanácsa (KÓTA) felhívja a szakszervezeti szerveket és a közművelődési intézményeket

új ifjúmunkás és felnőtt munkás énekkarok alakítására.

Pályázati feltételek:

1. A megalakuló énekkar művészeti programja és közösségi tevékenysége szolgálja a szocialista közművelődés ügyét! Alapkövetelmény, hogy az új énekkar legyen képes népdalcsokrok, mozgalmi- és tömegdalok előadásán kívül egyszerű, két- és háromszólamú művek előadására is.

2. Az új énekkar lehetőleg 30–40 főnyi tagsággal kezdje meg tevékenységét! Kívánatos, hogy a kórusban minél több fiatal énekeljen és a tagok jelentős része a vállalat fizikai dolgozóinak és hozzátartozóinak köréből kerüljön ki. Célszerű, ha az énekkarban a vállalat utánpótlási bázisát képező szakmunkástanuló intézet tanulói is részt vesznek. A szakmunkástanuló intézetek önálló kórust is alakíthatnak.

A pályázatra alakult énekkarok művészi és közösségi tevékenységét 1983 tavaszán szakértői testület értékeli.

A megjelölt feltételeknek megfelelő énekkarok 20–20 000 forintot egyszeri működési támogatást kapnak. A művészeti és közösségi munkában legkiválóbb énekkarok további 20 ezer forintot nívódíjban részesülnek, és 1983 nyarán részt vehetnek a Szombathelyen rendezendő országos munkás dalos-találkozóon.

A pályázatra alakuló énekkarok 1982. január 31-ig jelentkezzenek írásban a KÓTA titkárságán (Budapest, V., Vörösmarty tér 1., 1370). A jelentkezéseket a szakszervezeti bizottságnak alá kell írnia. A borítékra fel kell tüntetni:

„Új munkáskórus”.

FOLIA RAKÓCZIANA

6. sz.

Kamody Miklós

A
Rákóczi-szabadságharc
postája
(Válogatott iratok)

Vajai 1981.

Az 1702–1711 közötti, II. Rákóczi Ferenc által vezetett szabadságharc egyike történelmünk legrészletesebben felkutatott szakaszainak. Mégis, a postaviszonyokkal mindaddig senki sem foglalkozott, jóllehet nem vitás, hogy a kormányzás és a hadakozás hatékonyságának egyik fontos tényezője a hírközlés, a rendelkezések és a parancsok gyors és biztos továbbítása, a kor nyelvében szólva: a posta.

Annál nagyobb *Kamody Miklós* érdeme, aki egy, a vajai Vay Ádám Múzeum sorozatában a Múzeum Baráti Kör költségén megjelentetett csinos kis kötetben összegyűjtötte és kiadta a szabadságharc postájára vonatkozó legfontosabb iratokat. Rákóczi fejedelem és Bercsényi főgenerális rendelkezései mellett olvashatjuk a postamesterek jelentéseit, a nehezségeket panaszoló beadványait, hivatalos iratokat és kimutatásokat, de magánleveleket is. Az iratokat a magyarországi postahálózat térképe, a posta menetidejére, díjszabására, a pénznekre vonatkozó kimutatások, valamint a postavonalak, a postamesterek és segédpostamesterek névsora egészíti ki.

A korabeli posta — mely levél-, csomag- és személyszállítással egyaránt foglalkozott — egész Európában, így nálunk is, a kormányzat szolgálatában állt. A Habsburgok magyar királyságában az osztrák Paar család bérlette a postát, a postamesterek is többnyire németek voltak, a bécsi kormányzat megbízható emberei. Mivel a befolyó díjak nem voltak elegendők a posták fenntartására, a parasztságot terhelték meg különböző természetbeni szolgáltatásokkal

(pl. a lovak eleségének előteremtésével).

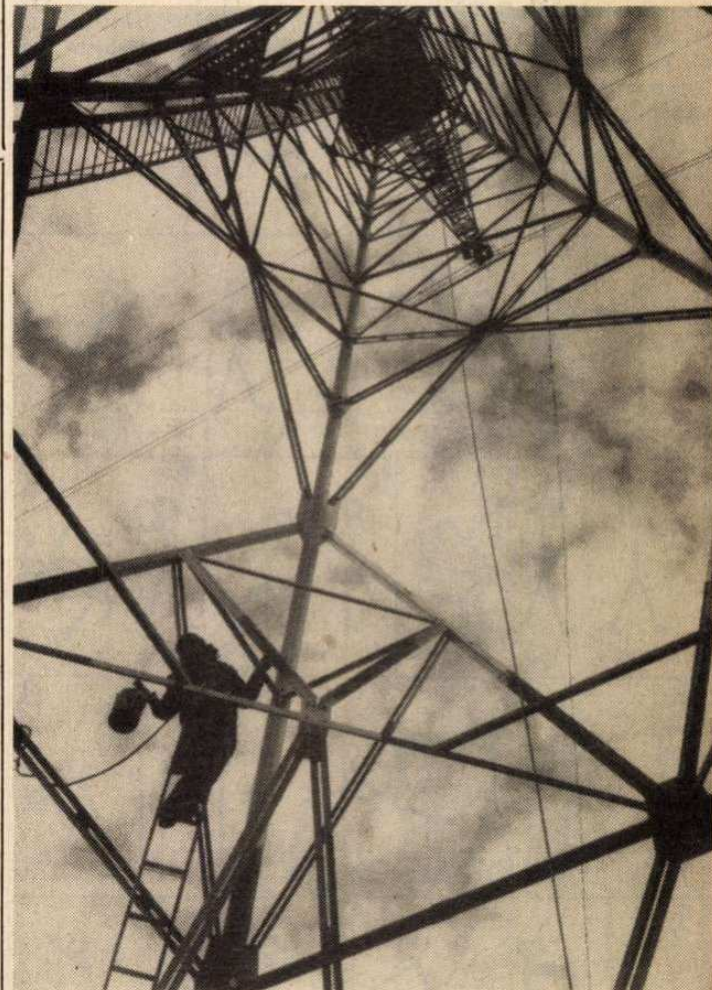
Rákóczi, amikor szabadságharc elején megszervezi az új, most már a magyar érdekek szolgálatába állított postát, a köznép szolgáltatásait megszüntetve, a nemesi vármegyék kötelességévé tette a területükre eső postaállomások anyagi és természetbeni ellátását. Mivel ez a posta katonai és kormányzati feladatokat egyaránt ellátott, megszervezésére a fejedelem nagy gondot fordított. Három fő vonalat hoztak létre. A legfontosabb a középső fővonal volt, amely a nyugati határtól, Nagyszombatól Erdélyig kötötte össze az Alföld északi peremének városait, Léva—Gyöngyös—Eger—Nyírbátor—Szatmár vonalán. Az északi fővonal a felvidéki városokon haladt át (Lőcse—Besztercebánya—Kassa), a déli pedig az ország közepén haladt, és a Tiszán a cselei révén átkelve fordult Erdélynek. A dunántúli fővonal Szombathely és Sümeg között működött. Ezekhez csatlakoztak a mellékvonalak, amelyek szinte az egész országot behálózták.

A postaállomások 16–32 km távolságra voltak egymástól, a földrajzi adottságoktól függően, többnyire útelágazásoknál, folyami átkelőknél és a nagyobb városokban. A főbb állomásokon postamesterek, kisebb helyeken, ahol csak lóváltás történt, segédpostamesterek, korabeli nevükön veredáriusok működtek. Valamennyien negyedévenként kaptak fizetésüket, amiért bizonyos számú lovat és kocsit voltak kötelesek tartani. A rendes posta, az ordinaria heteként kétszer indult, szerdán és szombaton, mindig a fejedelmi udvarból; ez levelet, csomagot és személyeket is szállított. Ha a szükség úgy kívánta, rendkívüli járatok (kurír, staféta) indultak, de ezek csak levelet vittek.

Kamody Miklós szakszerű bevezető tanulmánya részletesen ismerteti a posta megszervezését és működését a szabadságharc folyamán. Megállapítja, hogy a Rákóczi-posta a korábbi királyi postánál korszerűbb volt. Sűrűbben hálózta be az országot, pontosabban működött, és ami nem lényegtelen: szellemében és nyelvén magyar volt. Egyetérthetünk végső összegzésével: A szabadságharc postájának szervezetsége Rákóczi fejedelem sokoldalúságát, magas fokú irányítási adottságát dicséri.

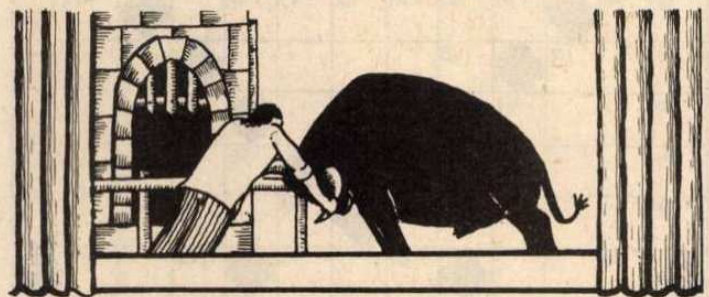
Benda Kálmán

Fényképezőgép postás kézben

ÉG ÉS FÜLD KÖZÖTT

Horváth Ákos díjnyertes felvétele

is egyszerű teljesítmény. Aznak bizonyítéka, hogy város-sót országsszerte igénylik az előadásokat, hívják a bábosokat játszani. (Arról nincsenek adatok, hogy idő hiányában hány előadást kellett lemondani.) A kiemelkedő események, fesztiválok, új bemutatók újabb lendületet adtak *Giovannini Kornél* rendezőnek és a tagoknak egyaránt.

Sorba véve a jelentősebb előadásokat: 1979-ben Budapesten a Csili-majálison bemutatták az 1978-ban nívódíjat nyert *Toldit*, s a Fazekas Mihály művének átdolgozásával született *Lúdas Matyit*. Még ebben az évben a pécsi nemzetközi felnőtt-bábfesztiválra is meghívta a rendezőség a Vojtinát. Toldi-előadásukról a Nemzetközi Bábművész Szövetség körlevelében nagy elismeréssel emlékezett meg. A tapolcai amatőr képzőművészeti táborban két hetet töltöttek; idejük a Balaton

tek a tiszántúli bábfesztiválon, és a kisvárdai képzőművészeti tábornak is vendégei voltak. Meghívást kaptak a Fejér megyei Művelődési Központtól a „velencei nyár” rendezvény-sorozatán való vendégszereplésre. Ennek eredményeként 1981-ben is játszhattak a Velencei-tó környéki strandokon, és üdülőbárokban. Sajnos, itt nincs lehetőség arra, hogy a felsorolt események hangulatát, s a gyerekközönség lelkes tapsát felidézhessem.

1981 változást hozott az együttes életében. Giovannini Kornél rendező, s az együttes alapító tagjai közül ketten a Pécsi Nemzeti Színházban alakult bábszínházhoz szerződtek. Ez a megtiszteltetés egyben veszteséget is jelentett a Vojtinának. Ennek ellenére a munka nem állt meg, s *Szász Zsolt* irányítása alatt új szereposztásban játszották a *Piroska* és a *farkas*, majd a *Maci három barátsága* című da-

Szovjet filmek fesztiválja

A novemberi szelek nemcsak az Auróra páncéloshajó ágyújának döngését idézik fel a messzi múltból, hanem arra is emlékeztetnek, hogy ott, Pétervárott valami nagyon fontos dolog történt. Valami, ami megváltoztatta a világot, s új minőséget hozott az emberiség életében, nemcsak a társadalmi fejlődésben, hanem a kultúrában is. A forradalom az elmaradott cári Oroszországban állami filmpárt hozott létre, s az évek, évtizedek során olyan művészetet, amelynek híre világszerte mestereire vonta a filmkritikusok és az egyszerű nézők figyelmét.

Ezt a változást idézi, s évről évre igazolja a szovjet filmek Magyarországon megrendezett fesztiválja, amelynek során a fővárosi és vidéki mozik november első napjaiban felújítják a legsikeresebb szovjet filmeket, ugyanakkor műsorra tűzik a legfrissebbeket. Azokat, amelyek megtekintése után képet kaphatunk arról: mit is fejlődött a legutóbbi években a szomszédos baráti ország filmművészete. A vetítéssorozat minden alkalommal művészelegáció érkezik, s így alkalom nyílik nemcsak az új művek megtekintésére, hanem közvetlen hangú beszélgetésekre, érdekes alkotó-közönség találkozókra.

Az idén a stúdió műsorában bemutatják a színészből lett rendező, *Nyikita Mihalkov* *Öt este* című társadalmi drámáját, amelynek főszereplője a szovjet közönség egyik kedvence, a nálunk is jól ismert sokoldalú *Ljudmila Gurcsenko*.

Minden bizonnyal közönségsiker lesz a *Katasztrófa földjén*, *Aleksandr Mitta* kétrészes repülőfilmje, amelynek témája egy óriásigép személyzetének, utasainak kálváriája. A forgatókönyv — ez külön érdem — nemcsak a látványos elemeket, a katasztrófa fordu-

latait állítja előtérbe, hanem alkalmat ad a rendezőnek, a színészeknek, hogy a történet hőseit több oldalról is jellemezzék.

Az amerikai Oscar-díj fémjelzi *Vlagyimir Mensov* színész-rendezőnek (nálunk *Kegyetlen tréfa* című ifjúsági témájú alkotását vetítették) a *Moszkva nem hisz a könnyeknek* című kétrészes korrajzáat. Az amerikai filmakadémia az esztendő legjobb külföldi filmjének nyilvánította megjelenésekor ezt a munkát, s megcáfolva a közmondást (Senki sem próféta saját hazájában!), ugyanezt deklarálta a szovjet közönség is. Nemcsak azzal, hogy előadásait telt házak láttogatták, hanem a Szovjetszkij Ekran filmlap hagyományos szavazásán is első helyre emelte.

Végül, de nem utolsósorban a szovjet filmek fesztiváljának lesz egy sajátos — jobb szó híján egzotikusnak tűnő — eseménye: *Bolotbek Samsijev* kirgiz filmje, a *Korai darvak*. *Csingiz Ajmatov* irodalmi forgatókönyve (saját kisregénye nyomán) szuggesztíven rajzolja meg egy fiatal fiú nehéz éveit azon a távoli vidéken, amely messze esik ugyan a fronttól, de a háború minden nehézségét szinte ugyanúgy átérzi. Bolotbek Samsijev, a rendező (aki Ajmatov több művét filmre vitte) ezúttal is poétikusan, mégsem szépítő az állatános képet pergeti az eseményeket. Egy számunkra ismeretlen világ tárul elénk, ahol még élnek a régi szokások, és azok az emberek sem télenkednek, akik a nehézségeket a maguk javára, céljaik megvalósítására akarják kihasználni.

Talán csak a vígjáték az, amely ezúttal a szovjet film pallettájáról hiányzik, de a korábbi évek termésében bizonyára akad olyan, amely beleillik a műsorba.

Ábel Péter

Találkozás francia sportolókkal

Gazdag programról gondoskodott a szakszervezet

Picinyke Párizs a Művelődési Központban. Vidám, temperamentumos fiatal emberek az Eiffel-torony városából. Ők ülték körül a szépen terített asztalt. Szakszervezetünk adott fogadást október 2-án a tizen-nyolc tagú francia postás sportküldöttségnek, mely nyolc napot töltött hazánkban.

A delegációt Megyeri László központi vezetőségi titkár köszöntötte, örömet fejezte ki, hogy itt üdvözölhetjük a küldöttséget; a találkozó jól szolgálja a magyar-francia postás kapcsolatokat. „Ügy érte-sültem, kellemesen telt az idő — mondta —, talán sikerült kicsit megismerni a magyar nép helyzetét. Bizonyára nyitott szemmel jártak fővárosunkban is, vidéken is, s a postás dolgozókkal való találkozás bepillantást nyújthatott az ő életükbe. Szeretnénk a nemzetközi kapcsolatokat tovább erősíteni, még jobbat tenni, reméljük, jövőre is létrejön ilyen találkozó.”

A fogadáson részt vett Pólya Lajos, a PSE elnöke, Somogyi Szabolcs, a szakszervezet kulturális, agitációs és propaganda osztályának vezetője, és Bottyán János, az osztály munkatársa.

A vacsora következett. Jó étvágyat! Volt. Ahogyan körülnéztem — meg is kérdeztem —, konyhaművészetünk jól vizsgázott a vendégek előtt. A tányérokban nem maradt egy morzsa sem. Ez volt az elismerés legfőbb jele.

Két óránk volt az eszmecsere, ismerkedésre, barátkozásra. Daniel Cheyroux, a küldöttség vezetője először járt Magyarországon.

Nagyon kellemes, csodálatos volt ez a néhány nap. A leglényegesebb tapasztalat az általános rokonszenv, az emberi melegség, az ideológiai hasonlóság. A szakszervezet gazdag programról gondoskodott, a szakmai berkekbe is bepillanthattunk. Jártunk a Tudakozó és Névsorszerkesztő Hivatalban, voltunk Szege-den, Gyulán, Szarvason. Az a véleményem, hogy Magyarországon jól van megszervezve a postai közönségszolgálat. Ami viszont meglepett, túlságosan sok az új telefonok bekapcsolási díja.

Sportolók vagyunk, ezért természetesen elsősorban az iránt érdeklődtünk, milyen a tömegsport és támogatása. A PSE-telepen tömegsportvezetőkkel találkoztunk, volt alkal-

munka jól tájékozódni. Irigkedünk. A mi sportklubunk önértékelése — meg is kérdeztem —, konyhaművészetünk jól vizsgázott a vendégek előtt. A tányérokban nem maradt egy morzsa sem. Ez volt az elismerés legfőbb jele.

Két óránk volt az eszmecsere, ismerkedésre, barátkozásra. Daniel Cheyroux, a küldöttség vezetője először járt Magyarországon.

Nagyon kellemes, csodálatos volt ez a néhány nap. A leglényegesebb tapasztalat az általános rokonszenv, az emberi melegség, az ideológiai hasonlóság. A szakszervezet gazdag programról gondoskodott, a szakmai berkekbe is bepillanthattunk. Jártunk a Tudakozó és Névsorszerkesztő Hivatalban, voltunk Szege-den, Gyulán, Szarvason. Az a véleményem, hogy Magyarországon jól van megszervezve a postai közönségszolgálat. Ami viszont meglepett, túlságosan sok az új telefonok bekapcsolási díja.

Sportolók vagyunk, ezért természetesen elsősorban az iránt érdeklődtünk, milyen a tömegsport és támogatása. A PSE-telepen tömegsportvezetőkkel találkoztunk, volt alkal-

nyuk erősítse a kelet-nyugati kapcsolatokat.

Nemcsak Popej volt, d'Artagnan is. Keskeny bajuszkája vidáman mozgott, ahogyan mondta, mondta, sajnos azonban, a tolmács nem tudott mindenütt ott lenni, így aztán Dumas meglevénedet regényalakjáról nem sikerült megtudnom semmit.

Négyen ülnek körülöttem: L. Fageol, G. Legoff, J. Chretien és A. Listoir. Valamennyien a postaforgalomnál dolgoznak és focisták. Hármójuk még nőtlen — pedig Fageol már 37 éves —, Listoir viszont háromgyermekes családapa. Barna bőrből szeme fehérje világít. Csemetéiről mesél, a legnagyobb hat éves, a legkisebb háromhónapos. Felesége is dolgozik.

Bernard Allier jön közénk — a kosárlabda-szakosztály edzője és játékos —, azzal büszkélkedik, hogy csapatuk megnyerte az FSGT (Francia Munkás Sport Szervezet) által kiírt bajnokságot. Ide találkoztunk a francia sportolókkal, ide találkoztunk a francia sportolókkal, ide találkoztunk a francia sportolókkal.

— Mi tetszett legjobban a hazánkban látottakból? — érdeklődöm.

— A Parlament, a botanikus kert, a szegedi dóm... szívesen megnéztünk volna egy szabadtéri előadást...

— Ha nem is szabad téren, előadást azonban láthattak, az Állami Népi Együttes műsorát.

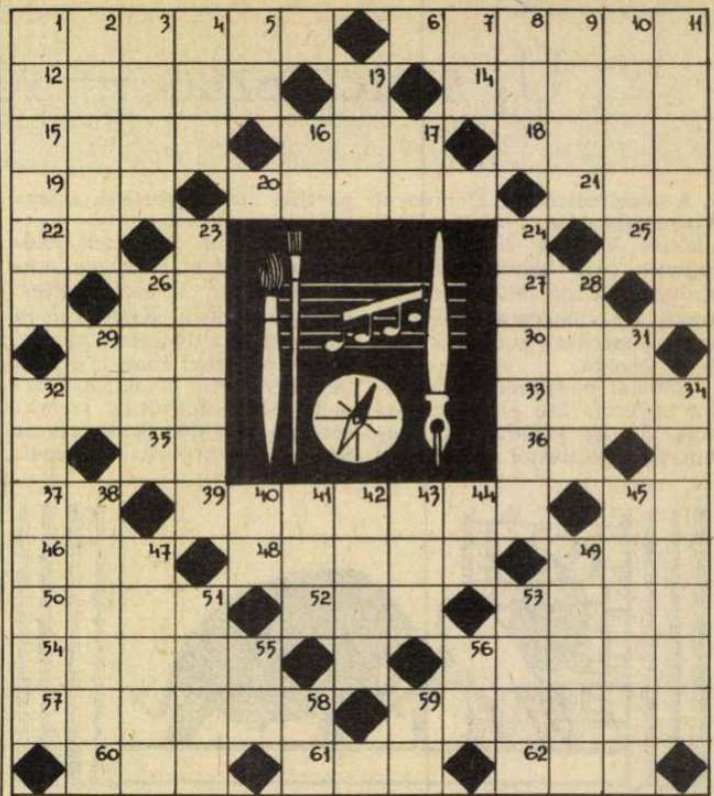
A fogadással még nem ért véget a program. Másnap postás családokhoz látogattak; nagy érdeklődéssel várták a küldöttség kéré, hogy ezt tegyék számukra lehetővé.

Nagyon kíváncsiak vagyunk, hogyan élnek a magyar postások, s közvetlenebb az élmény, ha otthonukban találkozhatunk velük.

Megyeri László azzal búcsúzott a francia sportolóktól, hogy kellemes élményekkel térjenek vissza hazájukba és szívesen emlékezzenek a nálunk töltött napokra.

Bánhidi Éva

Októberben születtek

E havi keresztrejtvényünkben októberi születésű híres emberek neve szerepel.

FÜGGŐLEGES

1. 1861. Nobel-díjas norvég sarkkutató. 2. Igazi nevén. 3. Európai nép (ford.). 4. Az egyik szülő becézve. 5. Étélizésítő. 7. Latin és. 8. Gyulladás. 9. Drap-pos szín. 10. Szám. 11. 1881. A nemzetközi nőmozgalom kiemelkedő alakja. 13. Méhott-hon. 16. Kérdőszó. 17. Rizs páratlanjai. 23. A fejedő. 24. Mali fővárosa. 26. Eszmél. 28. Ün-nepi. 29. Mutatószó. 31. Szláv igen. 32. 1466. Németalföldi humanista tudós. 34. 1871. Francia költő, esszéíró (az első kocká-ban utónevének kezdőbetűjével). 38. Szűk. 40. Izraeli gépkocsik betűjele. 41. On. 42. Szalonnát puhít. 43. Egyenletesen elterülő. 44. Súlyarány. 45. Csokoládés napolyi. 47. A zsiráf-félék családjaéhoz tartozik. 49. Színtelen, szagtalan gáz. 51. Francia tehát (fon.). 53. Mata... 55. A múlt idő jele. 56. Idős ember (nép.). 58. Integrált áramkör. 59. Tág.

— Bánhidi —

Beküldési határidő 1981. november 5.

Előző rejtvényünk helyes megfejtése: Csusszanva tűne-dez a vén levélhordó.

Könyvtárlányt nyertek: Bozó Ilona (Szeged), Kocsis Ferenc (Fertőd), Molnár Jánosné (Tatabánya), Szász Margit (Budapest), Széles Andorné (Bábolna).

TORNA MUNKÁK KÖZBEN

1. Kiindulólhelyzet: zárt állás, kar oldalsó középtartásban. 1. ütem: szökkenéssel karlendítés a test elé keresztvezéssel. 2. ütem: szökkenéssel karlendítés kiindulólhelyzetbe.

2. Kiindulólhelyzet: terpeszállás, kéz a csipőn. 1—4. ütem: vállkörzés előre négyszer. 5—8. ütem: vállkörzés hátra négyszer.

3. Kiindulólhelyzet: terpeszállás, kar magastartásban. 1. ütem: törzsfordítás balra, 2. ütem: térdgugózással törzshajlítás előre és karlendítés hátra. 3. ütem: térdgugózással törzshajlítás és karlendítés magastartásba. 4. ütem: törzsfordítás kiindulólhelyzetbe. 5—8. ütem: ellenkező oldalra.

4. Kiindulólhelyzet: zárt állás, kéz a csipőn. 1—3. ütem: bal támadóállás előre, térdgugózással hátrahajlítás. 4. ütem: kiindulólhelyzet. 5—8. ütem: ellenkező lábbal.

5. Kiindulólhelyzet: terpeszállás, kar oldalsó középtartásban.

1—3. ütem: hátrahajlításban bal kézzel a jobb láb érintése hátrahajlítás. 4. ütem: kiindulólhelyzet. 5—8. ütem: ellenkező oldalra.

6. Kiindulólhelyzet: zárt állás, kar mellő középtartásban. 1. ütem: bal láb lendítése előre és karlendítés bal oldalsó középtartásba, törzsfordítás balra. 2. ütem: kiindulólhelyzet. 3—4. ütem: ellenkező oldalra.

7. Kiindulólhelyzet: terpeszállás, kar magastartásban. 1—2. ütem: guggolásban rugózás kétszer. 3—4. ütem: térdnyújtással törzsdöntés előre kétszer, kar oldalsó középtartásban.

8. Kiindulólhelyzet: zárt állás, kar magastartásban. 1—2. ütem: vállkörzés a test előtt balra kétszer. 3—4. ütem: szökkenéssel terpeszállásba és törzshajlítás a bal bokához kétszer. 5—8. ütem: ellenkező oldalra.

9. Kiindulólhelyzet: terpeszállás. 1. ütem: karlendítés mellő középtartásba. 2. ütem: karlendítés oldalsó középtartásba és karhúzás hátra. 3. ütem: karlendítés mellő középtartásba. 4. ütem: kiindulólhelyzet.

10. Kiindulólhelyzet: zárt állás, kar magastartásban. 1—4. ütem: törzshajlítás előre karlelendéssel és kilégzés. 5—8. ütem: emelés kiindulólhelyzetbe és belégzés.

Bihari Gyula

A Postás Sportegyesület férfi asztalitenisz-csapata az NB I-es bajnokságban a negyedik helyen végzett. Ezzel kiharcolta a VVK-ban, azaz a vásárvárosok kupájában való részvételt. Ez igen szép eredmény. Különösen akkor, ha tudjuk, hogy a PSE és ezen belül az asztalitenisz-szakosztály elsősorban az utánpótlás nevelésében játszik jelentős szerepet. Hogyan tud a szakosztály e kettős feladatnak maradéktalanul eleget tenni? Erről beszélgettem Temes Péterrel, az asztaliteniszszek vezető edzőjével.

— Természetesen nagyon örülök annak, hogy ott vagyunk az élményben, hogy a PSE képviseli a magyar színéket a vásárvárosok kupájában — mondta Temes Péter. — Nem tudom még, hogy ki lesz az első ellenfél, de azt már most elmondhatom, hogy mindent megteszünk a sikeres szereplésért. A Kreisz, Frank, Milos, Iharos, Kelemen, Pekár, Pusztai összeállítású felnőtt csapat az igen erős hazai mezőnyben a negyedik tudott lenni, és ez megfelelő biztosíték arra, hogy a nemzetközi mérkőzéseken is megálljuk helyünket. Azt mindenki tudja, hogy mi utánpótlásnevelő szakosztály vagyunk. Ennek van előnye, és van hátránya is. Az előnye az, hogy nagyon sok tehetséges fiatal tudunk kinevelni saját magunk és a magyar asztaliteniszsport számára. Hátránya viszont az, hogy néhány saját nevelésű játékosunk törvénytörően nem nálunk, a PSE-ben fejezi majd be sportpályafutását. És itt

nemcsak arról van szó, hogy — tesztem azt — a BVSC vagy a Budapesti Spartacus jobb körülményeket tud nyújtani legjobbjainak. Érezzük a nagyobb vidéki egyesületek elszívó hatását is. Amikor a szakosztály költségvetése meg sem közelíti a nagy asztalitenisz-csapatokét, akkor lehetünk lelkesek, a postás színéhez hűek, de mindig lesznek olyan versenyzőink, akik kifelé fognak kacsintani. És megmondom őszintén, semmit sem tehetünk ellene.

— Aki egy kicsit is jártas az asztaliteniszben és figyelemmel kíséri a sportágat, az lépten-nyomon a legjobbak között találja a különböző korosztályok versenyén a postásokat. Hány csapat játszik rendszeresen a PSE színeiben és milyen eredményeket érnek el?

— A szakosztályban hetven-negyeven asztaliteniszező van, ebből tizenöt csapat játszik minden héten, azaz rendszeresen. A felnőtt eredményeiről már volt szó. De büszké vagyunk az ifjúsági csapatra is. A Lőrinczi, Varga, Leinwéber, Hancsik összeállítású csapat megnyerte az országos ifjúsági szuperbajnokságot. Ifjúsági versenyjeinket elindítottuk az NB III-as bajnokságban, és itt az első helyen állnak. Bizonyosra veszem, hogy jövőre már az NB II-ben szerepelnek. Ez nagyon jó „iskola” számukra, mert erős ellenfelekkel kerülnek szembe. Van még egy másik hasznunk is abból, hogy kitűnő fiatal asztaliteniszjezőink vannak. Mivel kötelező egy ifjúsági versenyzőt is szerepeltetni a felnőttek között, a

mi csapatunk nem lesz ettől lényegesen gyengébb. A különböző korosztályok részére rendezett serdülőbajnokságokban is jól szerepelünk, itt-ott magasan kiemelkedik a mezőnyből a PSE csapata.

— Egyszer megjelent a Nép-sportban egy cikk, abban arról volt szó, hogy a Zichy utcai edzőteremben a PSE „súlyá-hoz”, eredményességéhez képest méltatlan körülmények között edzenek a versenyzők. Igaz ez a megállapítás ma is?

— Igen is, meg nem is. A Zichy utcai teremben továbbra is tartunk edzéseket, pedig az épület állaga és ennek következtében a pincében kialakított terem állapota azóta még tovább romlott. De hozzá tartozik az igazsághoz az is, hogy a PSE asztalitenisz-csarnokában is tartunk edzéseket, a női csapattal felváltva. Ez a gondunk csak akkor szűnik majd meg, amikor felépül az egyesület új csarnoka a labdarúgópálya mellett. A teremgondnál azonban sokkal nagyobb gond az, hogy kevés pénz jut a felszerelésre. A PSE és a szövetség megpróbál ezen segíteni, de a rendelkezésünkre bocsátott anyagi támogatások nem

tudják követni a felszerelések árának növekedését. A bázis-szerkeztől is nagyobb támogatásra lenne szükségünk. Mi nem vagyunk képesek arra, hogy a legjobb játékosoknak lakást szerezzünk, mint ahogy ezt néhány vidéki egyesület megteheti. De legalább az edzési lehetőségekben, az eszköz-ellátottságban kellene előre lépni.

— Ne haragudjon, de nem túlságosan borúlátó ezen a téren?

— Lehet, hogy erősen fogalmazok, amikor erről beszélgetünk. De nem panaszkodnék, ha nem lenne rá semmi okom. Tisztában vagyok vele, hogy soha nem lesz olyan költségvetésünk, amely nem készítené takarékoskodásra. A jó játékosok, a legjobbak megtartása végett mondtam el mindezt. Az a tény, hogy mi veszünk részt a VVK-ban, valamennyiünket lelkesít, mert ez az itt végzett kemény munka gyümölcse. Ha nem tudjuk megtartani a játékosokat, mások szüretelik le az érett termést. Különösen most, hogy az asztalitenisz olimpiai sportág lett.

Tóth Pál György

